

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ОПШТИНЕ

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Година III * Број 15 * 29. јун 2026 * Смедеревска Паланка

150.

На основу члана 20. став 1. тачка 4. и члана 32. став 1. тачка 6. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 - др. Закон, 101/2016 - др.Закон, 47/2018 и 111/2021 - др. Закон), члана 20. Закона о социјалној заштити („Сл. гласник РС“, број 24/11 и 117/22 – Одлука УС) и члана 40. Статута општине Смедеревска Паланка („Међуопштински службени лист“ број 19/19),

Скупштина општине Смедеревска Паланка је на седници одржаној 29. јуна 2026.године донела

ПРОГРАМ

УНАПРЕЂЕЊА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У

ОПШТИНИ СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА ЗА

ПЕРИОД ОД 2026. ДО 2028.ГОДИНЕ

Садржај

1.	Увод.....	4
2.	Плански документи и правни оквир у области социјалне заштите	7
2.1.	Плански документи на националном нивоу	7
2.2.	Плански документи на локалном нивоу	10
2.3.	Правни оквир на локалном нивоу.....	11
3.	Опис постојећег стања са анализом проблема и жељених промена.....	13
3.1.	Кључни налази <i>ex-post</i> анализе претходног планског документа у области социјалне заштите	14
3.2.	Општи подаци о општини Смедеревска Паланка	15
3.3.	Корисници и обезбеђивање права на социјалну заштиту у граду/општини	25
3.3.1.	Структура корисника социјалне заштите у граду/општини.....	27
3.3.2.	Финансирање социјалне заштите у граду/општини.....	28
3.3.3.	Услуге социјалне заштите у граду/општини:	32
3.3.4.	Материјална подршка	33
3.3.5.	Институционални капацитети за обезбеђивање социјалне заштите у граду/општини	34
3.4.	Финализација анализе – кључни фактори од значаја за унапређење социјалне заштите у граду/општини	34
4.	Циљеви и мере планског документа за унапређење социјалне заштите и припрема пратећег Акционог плана	37
4.1.	Циљеви и мере Програма	38
4.2.	Процена финансијских средстава неопходних за реализацију Програма	41
5.	Оквир за праћење спровођења, вредновање учинака и извештавање	47
6.	Акциони план	49
7.	Прилози.....	Error! Bookmark not defined.

Листа скраћеница

Скраћеница	Пун назив
Програм	Програм унапређења социјалне заштите
АП	Акциони план
ЗЛС	Закон о локалној самоуправи
ЗПС	Закон о планском систему
ЗСЗ	Закон о социјалној заштити
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
ОСИ	Особе са инвалидитетом
ОЦД	Организације цивилног друштва
СЗ	Социјална заштита
ЦСР	Центар за социјални рад
ЛПД	Лични пратилац детета
МНРО	Ментално недовољно развијене особе
ПУК	Помоћ у кући
СКГО	Стална конференција градова и општина

I

1. Увод

Програм унапређења социјалне заштите општине Смедеревска Паланка за период 2026–2028. године представља плански документ којим се утврђују правци деловања, циљеви и мере за унапређење система социјалне заштите на локалном нивоу, у складу са националним стратешким и законским оквиром. Правни основ за доношење овог Програма садржан је у одредбама:

- Закона о социјалној заштити¹, члан 20 којим је дефинисано да Програм унапређења социјалне заштите у јединици локалне самоуправе (у даљем тексту: Програм) утврђује надлежни орган јединице локалне самоуправе. Истим чланом одређено је да Програм обухвата мере и активности за подстицај и развој постојећих и нових услуга социјалне заштите, и да свака јединица локалне самоуправе мора утврдити мере и активности за подстицај и развој постојећих и нових услуга социјалне заштите;
- Закона о планском систему Републике Србије², којим се уређује систем јавних политика, начин њиховог планирања, спровођења и праћења, који у у члану 14 дефинише програм као документ јавне политике, ужег обухвата од стратегије који, по правилу, разрађује посебан циљ стратегије или неког другог планског документа у складу са којим се доноси (План развоја, Програм Владе, план развоја локалне власти, концепт политике). Програм представља групу независних али тесно повезаних мера и/или сродних (компатибилних) пројеката, којима се управља и координира како би се остварили циљеви који се не могу остварити управљањем сваким од елемената програма појединачно, односно независно. Члан 15. наведеног Закона одређује садржину програма: програм садржи исте елементе као и стратегија, а нарочито разрађене мере за постизање посебног циља, односно циљева које дефинише или преузима из стратегије или неког другог планског документа у складу са којим се усваја. Програм има по правилу до три посебна циља који непосредно доприносе остварењу општег циља. Уредбом о методологији израде докумената јавних политика³ дефинисано да се за 23 области планирања и спровођења јавних политика израђују кровне секторске стратегије, предвиђена је обавеза повезивања циљева докумената јавних политика са циљевима одрживог развоја већ у току њихове израде и јасније је прописан поступак израде *ex ante* анализе ефеката. Такође, олакшано је извештавање о спровођењу докумената јавних политика, тако што је детаљно приписана врста и садржина извештаја, као и начин њиховог објављивања;
- Закона о локалној самоуправи⁴, којим се утврђује надлежност општине да стара о задовољавању потреба грађана у области социјалне заштите и који у у члану 20. наводи надлежности општине, где је у тачки 4 наведеног члана предвиђено да општина „стара се о задовољавању потреба грађана у области просвете (предшколско васпитање и образовање и основно и средње образовање и васпитање), научноистраживачке и иновационе делатности, културе, здравствене и социјалне заштите, дечије заштите, спорта и физичке културе. Тачка 5. члана 20. Закона о

¹ https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_socijalnoj_zastiti.html

² <https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-planskom-sistemu-republike-srbije.html>

³ „Службени гласник РС”, број 20/2025.

⁴

локалној самоуправи утврђује да општина „обезбеђује остваривање посебних потреба особа са инвалидитетом и заштиту права осетљивих група“;

- као и других релевантних прописа и подзаконских аката који регулишу ову област.

Програм унапређења социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка за период од 2026. до 2028. године дефинише правце деловања општине Смедеревска Паланка у области развоја услуга социјалне заштите који су одређени Планом развоја општине Смедеревска Паланка за период 2023–2030. године⁵, као и конкретне мере и активности којима се настоји побољшати систем социјалне заштите на локалном нивоу, уз јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање дефинисаних циљева. Он представља део напора које локална заједница чини током низа година са основним циљем да се у пуној мери имплементирају инклузивне социјалне политике и праксе. Програм почива на анализи релевантних националних стратешких докумената, локалних података и процени потреба грађана на подручју општине Смедеревска Паланка. Израђен је кроз партиципативни и партнерски приступ који ће бити примењен и у процесу његове имплементације, праћења и извештавања. Општина Смедеревска Паланка намерава да у реализацију дефинисаних циљева и активности укључи све релевантне актере из локалне заједнице, као и да сарађује са националним и међународним организацијама и институцијама које се баве социјалном заштитом и подршком рањивим групама становништва.

Овако конципиран Програм требало би да осигура квалитетну имплементацију, као и да омогући општини Смедеревска Паланка адекватан основ за оптималан квалитет резултата који се очекују реализацијом планираних активности и мера, на којима ће све заинтересоване стране и релевантни партнери радити у континуитету у наредном периоду.

Изради Програма приступљено је услед потребе да се систем социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка усклади са савременим приступима социјалној политици, демографским кретањима и реалним потребама корисника. Израду овог документа је подржала Стална конференција градова и општина (СКГО) у оквиру трогодишњег пројекта „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“, који финансира Европска унија у оквиру програма ИПА 2020.

У изради Програма унапређења социјалне заштите општине Радна група се руководила Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржају појединачних докумената јавних политика⁶.

Изради Програма унапређења социјалне заштите општине претходила је детаљна Анализа стања и дате су препоруке за спровођење пакета подршке за унапређење социјалне заштите. Непосредно након тога спроведено је и мапирање потреба корисника права и услуга социјалне заштите и процена капацитета ресурса пружаоца услуга на територији општине. Радна група је одржала 3 радионице на којима су детаљно разматране све околности везане за израду Програма, формулисани су циљеви, мере и активности и израђена је анализа финансијских капацитета за имплементацију Програма. Након израде нацрта Програма

⁵ <https://www.smederevskapalanka.rs/wp-content/uploads/2023/07/Plan-razvoja-opstine-Smederevska-Palanka-2023-2030.pdf>

⁶ <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/vlada/uredba/2019/8/9/reg>

унапређења спроведена је и јавна расправа, и коментари са јавне расправе су интегрисани у финалну верзију документа.

Анализа стања социјалне заштите и анализа финансијске подршке указале су на више значајних изазова, међу којима су: растуће потребе старијег становништва и других рањивих група, недовољан обухват појединих услуга у заједници, ограничени институционални и кадровски капацитети, нестабилност финансирања и зависност од пројектних средстава, као и потреба за бољим повезивањем планског и буџетског процеса. Ови налази представљају јасну индикацију да постоји потреба за системском јавном интервенцијом и стратешким планирањем развоја социјалне заштите у наредном периоду.

Изради Програма приступљено је на иницијативу Општинске управе општине Смедеревска Паланка, у сарадњи са Центром за социјални рад, установама и организацијама цивилног друштва, у оквиру процеса унапређења локалних јавних политика.

На основу члана 32. став 1. тачка 4. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, 129/07, 83/14 – др. закон, 101/16 – др. закон, 47/18 и 111/21 – др. закон), члана 20. Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“ број 24/11 и 117/22 – УС) и члана 40. Статута Општине Смедеревска Паланка („МСл“, бр. 9/19), Скупштина општине Смедеревска Паланка је на седници одржаној 12. септембра 2024. године донела ОДЛУКУ О ПРИСТУПАЊУ ИЗРАДИ ПРОГРАМА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА број: 56-1/2024-02/2.

Чланом 2. Одлуке Образована је Радна група за израду Програма у следећем саставу:

1. Катарина Радојевић, представник локалне самоуправе,
2. Тања Шупић, представник Центра за социјални рад,
3. Др Милан Матејић, представник Дома здравља,
4. Наташа Марковић, представник Актива директора основних и средњих школа у Смедеревској Паланци,
5. Драгана Нешић, представник ПУ „Чика Јова Змај“ Смедеревска Паланка,
6. Немања Торбица, представник Црвеног крста,
7. Милан Тркља, представник Одељења за финансије Општинске управе,
8. Тамара Гајић, представник Одељења за друштвене делатности Општинске управе.

За координатора Радне групе именује Ђурђина Младеновић, заменица председника Општине Смедеревска Паланка. На састанке Радне групе се могу позивати стручњаци и представници других органа и организација, ако је потребно ради информисања Радне групе о одређеним питањима. Заинтересовани грађани, јавна предузећа, представници организација цивилног друштва, медија и сл. Задатак Радне групе је израда Програма за унапређење социјалне заштите, а посебно:

- Израда Плана активности на изради Програма,
- Израда нацрта Програма и учешће у јавној расправи и предлогу програма,
- Припрема аналитичких и других докумената у циљу припреме Програма за унапређење социјалне заштите,
- Обезбеђивање координације, сталне комуникације и сарадње са представницима локалне власти, надлежних институција, организација цивилног друштва и сл.

Тим је током израде овог документа имао као основ Извештај о потребама корисника и потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите на територији локалне самоуправе и ресурсима пружалаца услуга на територији општине, са препорукама за приоритизацију потреба за обезбеђивањем подршке кроз успостаљање/унапређење услуга социјалне заштите и све релевантне националне и локалне планске и нормативне документе. Приликом планирања спроведени су следећи кораци: припремљена је ситуациона анализа са SWOT анализом, утврђени су Визија, Општи циљ и Посебни циљеви. За сваки од посебних циљева дефинисане су припадајуће мере са показатељима, полазним и циљаним вредностима, носиоцима и потребним средствима. За сваку од активности утврђени су носилац и партнери, временски оквир, потребна финансијска средства по изворима, индикатори са полазним и циљаним вредностима и извори верификације. Радна група је одржала 3 радионице на којима су детаљно разматране све околности везане за израду Програма, формулисани су циљеви, мере и активности и израђена је анализа финансијских капацитета за имплементацију Програма. Након израде нацрта Програма унапређења спроведена је јавна расправа о којој су детаљи наведени у Прилогу 11.

1. Плански документи и правни оквир у области социјалне заштите

2.1. Плански документи на националном нивоу

Стратешка оријентација Републике Србије у области развоја социјалне заштите заснива се на европском и националном стратешком и правном оквиру, са посебним фокусом на процесе децентрализације и деинституционализације, као и на развој услуга социјалне заштите на нивоу јединица локалне самоуправе (ЈЛС). Иако су реформе у овој области у претходном периоду спровођене без важеће секторске стратегије, имајући у виду да је Стратегија развоја социјалне заштите из 2005. године истекла још 2009. године, Влада Републике Србије усмеравала је реформске процесе кроз националне извештаје о социјалном укључивању и смањењу сиромаштва, који се усвајају у трогодишњим циклусима од 2011. године.

Стратешки оквир додатно је дефинисан Програмом реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП)⁷, као и Програмом економских реформи (ЕРП)⁸ за период од 2023. до 2025. године усвојен је у јануару 2023. године, који на годишњем нивоу усклађује приоритете у различитим областима, укључујући и социјалну заштиту. Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике (ЕСРП) усвојила је Влада Републике Србије у мају 2016. Одлучено је да примена ЕСРП буде стратешки процес структуриран по моделу Стратегије „Европа 2020“ коју примењују државе чланице, и који ће пратити процес европских интеграција као главни механизам за дијалог о приоритетима Републике Србије у области социјалне политике и запошљавања у процесу приступања ЕУ. Кључни изазови у социјалној и дечијој заштити идентификовани у ЕСРП-у су: повећање обухвата и унапређење адекватности новчаних давања усмерених на сиромашне, уз уважавање буџетских могућности; повећање подршке природној породици ради спречавања одвајања деце, наставак процеса деинституционализације, развој услуга у заједници; сегментираност

⁷ <https://www.minrzs.gov.rs/sr/aktuelnosti/vesti/program-reformi-politike-zaposljavanja-i-socijalne-politike-u-procesu-pristupanja-evropskoj-uniji/employment-and-social-reform-programme>

⁸ <https://www.mfin.gov.rs/dokumenti2/program-ekonomskih-reformi-erp>

дуготрајне неге, неповезаност новчаних давања са услугама, недовољна доступност услуга за дуготрајну негу; унапређење квалитета услуга, јачање контролних и регулаторних механизма, мониторинга и евалуације; повезивање центара за социјални рад са институцијама које обезбеђују услуге из области здравствене заштите, образовања и запошљавања, али и са полицијом, ОЦД које заступају поједине угрожене групе, Црвеним крстом, одговарајућим службама локалне самоуправе.

У контексту процеса приступања Републике Србије Европској унији, развој система социјалне заштите усмерава се и кроз преговарачка поглавља, пре свега Поглавље 19 (Социјална политика и запошљавање) и Поглавље 23 (Правосуђе и основна права), са припадајућим акционим плановима који дефинишу приоритете, мере и активности усклађене са стандардима Европске уније. Током претходних неколико година започет је процес израде нове Стратегије развоја социјалне заштите, који до данас није окончан. Реформска агенда Републике Србије (2024) додатно наглашава потребу за повећањем обухвата и доступности услуга социјалне заштите, посебно у руралним подручјима, где је њихова покривеност и даље недовољна.

Програм је усклађен са Стратегијом деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022–2026. године⁹, као и са другим националним документима од значаја за социјалну политику, и представља инструмент њене операционализације на локалном нивоу. Влада Републике Србије усвојила је 2022. године Стратегију деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022–2026. године. Овим документом утврђен је интегрисан оквир мера, услова и инструмената јавне политике чији је циљ смањење институционализације, односно постепено смањивање броја корисника домског смештаја. Посебан акценат стављен је на развој услуга у заједници, како би се омогућило да особе којима је потребна интензивнија подршка што већи део својих потреба задовољавају у природном и социјалном окружењу. Стратегија је пре свега усмерена на особе са интелектуалним и менталним тешкоћама, као групу која је у највећем ризику од институционализације и социјалне искључености. Документ јасно истиче значај улоге јединица локалне самоуправе у развоју система социјалне заштите, али истовремено указује на бројне системске изазове. Међу кључним проблемима препознају се недовољна развијеност услуга у заједници – како по обиму, тако и по садржају, доступности и територијалној покривености. Као разлози за такво стање наводе се нестабилни извори финансирања, али и недовољно разумевање значаја развоја ових услуга на локалном нивоу. Стратегијом су на националном нивоу дефинисани приоритети, циљеви и мере за унапређење система, док се на локалном нивоу очекује њихова конкретизација кроз програме и планове развоја услуга, који представљају кључни механизам за спровођење јавних политика у овој области, укључујући и међуопштинску сарадњу.

Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период 2025–2030. године¹⁰ представља свеобухватан оквир усмерен на унапређење социјалног и економског положаја ове групе. Њен општи циљ је обезбеђивање услова за пуно уживање права и равноправно учешће у животу заједнице, уз поштовање достојанства, независности, слободе избора и индивидуалности сваке особе. Спровођење ове стратегије заснива се на

⁹ <https://www.minrzs.gov.rs/sr/dokumenti/ostalo/sektor-za-socijalnu-zastitu/strategija-deinstitucionalizacije-i-razvoja-usluga-socijalne-zastite-u-zajednici-za-period-2022-2026godine>

¹⁰ http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2025_01/SG_006_2025_001.htm

принципима једнакости, недискриминације, родне равноправности, мултисекторске сарадње и активног учешћа особа са инвалидитетом, у складу са начелом „Ништа о нама без нас“.

За област социјалне заштите ова стратегија је од посебног значаја, јер препознаје систем социјалне заштите као кључни механизам подршке за живот у заједници. Истовремено указује на неуједначен развој услуга на локалном нивоу и потребу за њиховим проширењем – како у погледу броја и врста услуга, тако и броја пружалаца. Посебно се наглашава значај развоја услуга као што су помоћ у кући, дневни боравци, саветовалишта и друге дневне услуге, уз јасан приоритет развоја услуга подршке самосталном животу, као што су персонална асистенција и становање уз подршку. Такође, стратегија наглашава обавезу јединица локалне самоуправе да у својим планским документима предвиде и адекватна буџетска средства за развој услуга, указујући да је њихова доступност и даље недовољна, нарочито када је реч о услугама подршке самосталном животу. Ово додатно упућује на значај систематског планирања, стабилног финансирања и континуираног ширења мреже услуга у заједници као предуслова за успешну деинституционализацију и унапређење квалитета живота корисника.

У изради Програма, Радна група се руководила и принципима и приоритетима других релевантних докумената јавних политика, међу којима је и Стратегија за спречавање и борбу против родно заснованог насиља према женама и насиља у породици за период 2021–2025. године¹¹, која наглашава значај превенције, раног препознавања и ефикасне заштите, као и обезбеђивање доступних и квалитетних услуга подршке у заједници, уз унапређену координацију надлежних институција.

Стратегија за родну равноправност за период од 2021. до 2030. године¹², у свом тексту, поставља циљеве за смањење структурних неједнакости и јачање једнаких шанси у јавном и приватном животу, уз обавезу да јавне политике и услуге буду родно одговорне.

Стратегија за социјално укључивање Рома и Ромкиња у Републици Србији за период 2022–2030. године¹³ фокусира се на смањење сиромаштва и искључености Рома кроз мере у образовању, запошљавању, становању, здрављу и социјалној заштити, уз посебне механизме подршке на локалном нивоу.

Стратегија превенције и заштите од дискриминације за период од 2022. до 2030. године¹⁴, утврђује мере за спречавање и сузбијање дискриминације и унапређење једнаког приступа правима и услугама, са јачањем институционалних механизма заштите.

Стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године¹⁵, усмерена је на побољшање услова за развој младих (образовање, запошљавање, здравље, учешће,

¹¹ <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2021/47/1/reg>

¹² „Сл. гласник РС“, бр. 103/2021

¹³ <https://pravno-informacioni-sistem.rs/eli/rep/sgrs/vlada/strategija/2022/23/1>

¹⁴ „Сл. гласник РС“, бр. 12/2022

¹⁵ „Сл. гласник РС“, бр. 9/2023

безбедност) и на развој локалних омладинских политика и услуга доступних младима у заједници.

Програм има у виду и друге стратегије Владе Републике Србије,¹⁶ у областима релевантним за припаднике различитих маргинализованих група. Унапређење социјалне заштите и самим тим и социјалног укључивања рањивих група део је глобалне Агенде Уједињених нација за одрживи развој до 2030. године која садржи 17 циљева и 169 потциљева и 228 глобалних индикатора одрживог развоја (ЦОР). Ови циљеви и потциљеви су интегрисани, међусобно нераздвојиви и равномерно обухватају три димензије одрживог развоја: економску, друштвену и еколошку. Принцип да „нико не буде изостављен“, је темељ агенде 2030 и значи да ниједан циљ не треба да се остварује уколико се не остварује за све грађане и грађанке.

2.2. Плански документи на локалном нивоу

Кључни плански документ на локалном нивоу који дефинише развојне правце општине Смедеревска Паланка јесте План развоја општине Смедеревска Паланка за период 2023–2030. године¹⁷, који је усвојен од стране Скупштине општине. Овај документ представља основни стратешки оквир за планирање јавних политика на локалном нивоу и усклађен је са националним прописима и приоритетима, као и са циљевима одрживог развоја. План развоја обухвата анализу постојећег стања, дефинисање визије, приоритетних циљева и мера, као и механизме за праћење и вредновање његове реализације.

У оквиру Плана развоја, социјална заштита је позиционирана у оквиру ширег развојног правца друштвеног развоја (страна 15 у документу), који обухвата унапређење квалитета живота грађана, смањење сиромаштва и социјалне искључености, као и јачање доступности и квалитета јавних услуга. Посебан акценат стављен је на унапређење система социјалне заштите, развој услуга у заједници и подршку осетљивим друштвеним групама.

План развоја препознаје изазове са којима се општина суочава, укључујући демографске трендове, миграције становништва, старење популације и потребу за унапређењем институционалних и ванинституционалних облика подршке.

У складу са Законом о планском систему Републике Србије, План развоја представља оквирни документ, док се његова реализација операционализује кроз средњорочне планове и програме јавних политика, укључујући и програме у области социјалне заштите.

У том контексту, Програм унапређења социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка за период 2026–2028. године представља документ којим се конкретизују циљеви и мере дефинисани Планом развоја, са посебним фокусом на развој услуга у заједници, повећање доступности подршке и унапређење квалитета живота осетљивих група становништва.

Поред Плана развоја, за област социјалне заштите релевантни су и други локални документи и одлуке, као што су одлуке о правима и услугама социјалне заштите, буџетски

¹⁶ Влада Републике Србије - Стратегије, програми, планови: <https://www.srbija.gov.rs/dokument/45678/strategije-programi-planovi-.php>, приступљено 26.01.2026. године

¹⁷ <https://www.smederevskapalanka.rs/wp-content/uploads/2023/07/Plan-razvoja-opstine-Smederevska-Palanka-2023-2030.pdf>

документи и програми рада надлежних институција, који заједно чине нормативни и оперативни оквир за спровођење социјалне политике на локалном нивоу.

Поред Плана развоја општине Смедеревска Паланка за период 2023–2030. године, као кровног стратешког документа, за област социјалне заштите релевантни су и други локални плански и нормативни акти. То пре свега обухвата средњорочни план општине, програмски буџет и годишње одлуке о буџету, којима се обезбеђују средства за спровођење мера социјалне политике. Такође, значајан део локалног оквира чине одлуке којима се уређују права и услуге социјалне заштите, као и различити секторски и тематски планови (локални акциони планови у областима запошљавања, родне равноправности, положаја осетљивих група и др.), који доприносе свеобухватном приступу социјалном развоју.

План јавног здравља¹⁸ општине је локални стратешки документ јавног здравља уведен као обавеза Законом о јавном здрављу (2016) који предлаже савет за здравље и усваја га Скупштина ЈЛС. План јавног здравља општине Смедеревска Паланка се доноси први пут. План се заснива на промоцији здравља и примарној превенцији, а циљеви се остварују кроз све облике партнерства за здравље и наглашавање значаја свеобухватног приступа путем интердисциплинарности и мултисекторске сарадње. План идентификује приоритетна подручја где је унапређење здравља и квалитета живота могуће, разлаже циљеве на основне активности и одговорности свих актера у области јавног здравља. План је документ који утврђује оквир за деловање и идентификује даље правце, остављајући простор за решавање старих и нових изазова.

2.3. Правни оквир на локалном нивоу

Правни оквир у области социјалне заштите на локалном нивоу у општини Смедеревска Паланка чине локалне одлуке, правилници и други акти којима се уређује обим, услови и начин остваривања права и услуга социјалне заштите, у складу са националним законодавством. Кључни нормативни акт у овој области је Одлука о социјалној заштити (2025)¹⁹, којом се уређују права и облици социјалне заштите које обезбеђује општина, као и услови и поступак за њихово остваривање. Одлуком о социјалној заштити Општине Смедеревска Паланка уређују се врсте, услови и начин обезбеђивања права на материјалну подршку и услуге социјалне заштите које обезбеђује општина Смедеревска Паланка. Општина Смедеревска Паланка на основу процењених потреба корисника и потенцијалних корисника услуга социјалне заштите обезбеђује следеће дневне услуге у заједници:

1. Дневни боравак за одрасле са сметњама у развоју
2. Лични пратилац детета са сметњом у развоју.

Дефинисано је да се услуга дневног боровка састоји се у унапређењу квалитета живота корисника у властитој социјалној средини, кроз одржање и развијање социјалних, психолошких и физичких функција и вештина, како би се у што већој мери оспособили са самосталан живот.

¹⁸ <https://www.smederevskapalanka.rs/wp-content/uploads/2023/11/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD-%D1%98%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D0%B3-%D0%B7%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B2%D1%99%D0%B0-%D0%A1%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B2%D1%81%D0%BA%D0%B0-%D0%9F%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D0%B0-PDF.pdf>

¹⁹ https://www.smederevskapalanka.rs/wp-content/uploads/2025/08/slsp2025-10_ispravka.pdf

Лични пратилац детета са сметњама у развоју дефинисан је у Члану 11., према коме услуга ангажовања личног пратиоца детета са сметњама у развоју састоји се у пружању детету одговарајуће индивидуалне практичне подршке ради укључивања у редовно школовање и активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Такође, у циљу унапређења подршке деци са сметњама у развоју и њиховим породицама, донет је и Правилник о условима обезбеђивања и пружања услуге лични пратилац детета, којим се детаљно уређују услови за коришћење услуге, начин ангажовања пружалаца услуге и поступак процене потреба корисника. Овим правилником је дефинисано да право на услугу има дете са сметњама у развоју коме је потребна подршка у задовољавању основних животних потреба и укључивању у образовни систем и свакодневни живот.

Финансијски и организациони аспекти услуге личног пратиоца детета ближе су уређени Правилником о методологији формирања цене услуге и учешћу корисника и њихових сродника у трошковима услуге, којим се дефинишу критеријуми и мерила за утврђивање цене услуге, структура трошкова и начин финансирања. Овим актом је прописано да се услуга финансира пре свега из буџета локалне самоуправе и наменских трансфера, уз могућност учешћа других извора финансирања. Поред тога, посебним одлукама се уређују и поједини аспекти услуга, као што је Одлука о измени и допуни одлуке о начину формирања и висини цене услуге дневног боравка, којом се дефинише економска цена услуге и обезбеђује њена финансијска одрживост.

Правни оквир обухвата и друге локалне акте којима се уређују поједини сегменти социјалне заштите, као и одлуке које се односе на финансирање услуга, учешће корисника у трошковима услуга и организацију њиховог пружања. Посебан значај има и чињеница да општина Смедеревска Паланка активно учествује у процесима унапређења локалног нормативног оквира кроз сарадњу са националним институцијама и партнерима, што укључује и учешће у програмима техничке подршке усмереним на развој услуга социјалне заштите, унапређење финансијских и институционалних механизма и јачање капацитета локалне самоуправе. Укупно посматрано, правни оквир у општини Смедеревска Паланка представља солидну основу за обезбеђивање права и развој услуга социјалне заштите, али истовремено указује и на потребу за његовим даљим унапређењем, посебно у правцу усклађивања са савременим приступима социјалне политике, развоја услуга у заједници и јачања процеса деинституционализације.

Поред израде Програма у општини Смедеревска Паланка, Стална конференција градова и општина (СКГО) је у оквиру трогодишњег пројекта „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“, који финансира Европска унија у оквиру програма ИПА 2020, подржала и израду два документа која ће допринети унапређењу локалног планског оквира:

1. Одлуку о методологији формирања цене услуга социјалне заштите за Општину Смедеревска Паланка
2. Одлуку о учешћу корисника у цени услуге социјалне заштите коју пружа Општина Смедеревска Паланка.

3. Опис постојећег стања са анализом проблема и жељених промена

Опис постојећег стања у области социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка заснива се на налазима Анализе стања социјалне заштите и Анекса који се односи на финансијску подршку, израђеним у оквиру подршке за унапређење система социјалне заштите. Анализе су обухватиле пресек нормативног оквира, постојећих услуга, капацитета пружалаца услуга, финансијских издвајања, као и идентификовање потреба и изазова у систему. Методологија мапирања потреба и капацитета подразумевала је укључивање релевантних институција и актера на локалном нивоу, чиме је обезбеђен увид не само у формалне податке, већ и у функционисање система у пракси.

Општина Смедеревска Паланка уређује област социјалне заштите кроз Одлуку о социјалној заштити, одлуке којима се регулише обезбеђивање појединих услуга, Одлуку о учешћу корисника у цени услуга и Одлуку о цени услуга социјалне заштите. У Анализи је посебно констатовано постојање Одлуке о цени услуге дневног боравка за 2024. годину, као и потреба за додатним усклађивањем и ревизијом појединих подзаконских аката, укључујући:

- Правилник о утврђивању економске цене услуге,
- Правилник о утврђивању критеријума за учешће корисника у цени услуге,
- Правилник о критеријумима за остваривање права на услуге социјалне заштите.

Општина има формирану Интерресорну комисију, што представља важан механизам координације у области подршке деци и младима са сметњама у развоју.

Међутим, Анализа је указала да општина има потребу да се донесе Одлука о финансијској подршци породици са децом, јер се поједина права остварују кроз засебне одлуке (нпр. подршка прворођеној и новорођеној деци). Препозната је потреба да се ова материјална давања систематизују и уреде кроз јединствени нормативни оквир.

Према подацима из Плана развоја општине, издвајања за социјалну заштиту из буџета општине износила су 2,8% у 2020. години, док су за 2024. годину повећана на 5,5% буџета, што је у складу са републичким просеком. Овај тренд указује на повећану осетљивост локалне самоуправе на питања социјалне заштите и спремност да се систем финансијски ојача. Ипак, Анализа стања и финансијски анекс указују на више структурних изазова:

- потребу за јаснијим утврђивањем економске цене услуга,
- недовољну повезаност планског и буџетског процеса,
- потребу за стабилнијим и предвидљивијим финансирањем услуга,
- ограничен простор за развој нових услуга без додатних извора финансирања.

Уочава се да је одрживост појединих услуга осетљива и да захтева системски приступ финансијском планирању, уз прецизније дефинисање стандарда и обавеза локалне самоуправе.

Систем социјалне заштите на локалном нивоу функционише у оквиру постојећих институционалних и кадровских капацитета, који омогућавају спровођење законом утврђених надлежности. Међутим, Анализа указује на следеће изазове:

- ограничене кадровске капацитете за даљи развој и унапређење услуга,
- потребу за унапређењем стручне подршке и координације,
- недовољно развијене услуге у заједници у односу на идентификоване потребе.

Посебно је значајно да развој услуга не прати у потпуности промене у потребама становништва, што указује на потребу за систематским праћењем и редовним ажурирањем података о корисницима и потребама. На основу налаза анализа могу се издвојити следећи кључни проблеми у систему социјалне заштите општине Смедеревска Паланка:

1. Недовољно усклађен и систематизован локални нормативни оквир у области финансијске подршке и услуга.
2. Потреба за ревизијом и прецизирањем критеријума и економске цене услуга.
3. Ограничена одрживост финансирања и недовољна повезаност планирања и буџетирања.
4. Ограничени кадровски и организациони капацитети за развој нових услуга.
5. Потреба за даљим развојем услуга у заједници и унапређењем њихове доступности.

Ови проблеми имају заједнички узрок у недовољно интегрисаном приступу планирању, финансирању и праћењу учинка система. У циљу унапређења система социјалне заштите, пожељне промене у наредном периоду обухватају:

- усклађивање и унапређење локалног нормативног оквира, посебно у делу финансијске подршке и утврђивања цене услуга;
- јачање повезаности планског и буџетског процеса;
- обезбеђивање стабилнијег и предвидљивијег финансирања услуга;
- јачање институционалних и кадровских капацитета;
- развој и проширење услуга у заједници, у складу са идентификованим потребама;
- унапређење механизма праћења, евалуације и транспарентности система.

Посебну пажњу у даљем планирању потребно је посветити осетљивим групама становништва и обезбеђивању равноправног приступа услугама, уз уважавање родне перспективе у анализи података и планирању мера.

3.1. Кључни налази *ex-post* анализе претходног планског документа у области социјалне заштите

У погледу стратешких докумената у области социјалне заштите, општина Смедеревска Паланка у дужем временском периоду није имала посебан секторски стратешки документ којим би се свеобухватно уредио развој ове области. Развој социјалне заштите на локалном нивоу био је усмераваан пре свега кроз опште планске документе, као што је План развоја општине, као и кроз нормативне акте и програме који су се односили на појединачна права и услуге.

Планирање у области социјалне заштите заснива се на сарадњи јединице локалне самоуправе и Центра за социјални рад, као и на расположивим статистичким подацима и информацијама које обезбеђују стручни радници система социјалне заштите. Ипак, може се уочити да не постоји довољно развијен и систематски уређен процес планирања који би обухватао све релевантне кораке – од свеобухватне процене потреба корисника и потенцијалних корисника, до редовног праћења и евалуације ефеката спроведених мера. Такође, у оквиру постојећег система није јасно дефинисана институционална одговорност за координацију и управљање процесом планирања услуга социјалне заштите, нити се

континуирано спроводе анализе ефеката реализованих активности и услуга. Изостаје и систематизовано извештавање о постигнутим резултатима, што додатно отежава стратешко усмеравање развоја ове области. Имајући у виду наведено, уочава се потреба за јачањем планског приступа, успостављањем јасних механизма за процену потреба и праћење ефеката, као и за унапређењем координације између релевантних актера, како би се обезбедило ефикасније и одрживије планирање и развој услуга социјалне заштите на локалном нивоу.

3.2. Општи подаци о општини Смедеревска Паланка

Административни и географски положај

У североисточном делу Шумадије, некада прекривене густим листопадним шумама, налази се предео који је по реци што овим крајем протиче - добио назив Јасеница. Смедеревска Паланка заузима подручје које се, због близине ушћа ове реке у Велику Мораву, назива Доњом Јасеницом. Смедеревска Паланка, насеље на ушћу Кубршнице у Јасеницу, највеће место у Доњој Јасеници, економски је и културни центар, не само ближе, већ и шире околине. Град је окружен углавном великим селима, од којих су многа, по свом изгледу и уређености, данас слична варошицама. Поменимо само Азању, некада највеће село на подручју бивше Југославије, Селевац и Кусадак, места у којима живи највећи број изванградског становништва са територије паланачке општине. Општина Смедеревска Паланка налази се око 70 километара југоисточно од Београда, на 44. степену и 23. минути северне географске ширине, и 20. степену и 54 минути источне географске дужине. Подручје општине има равничарско-брежуљкасти карактер, са надморском висином од 95 до 297 метара. Град и околина налазе се у умерено-континенталном климатском појасу, у релативно благом поднебљу, у коме се јасно разликују четири годишња доба. Рана пролећа и касне јесени су кишовита раздобља, док су лета и почеци јесени прилично суви. Зиме не обилују снегом, али се зато снежни покривач дуго задржава и његово је отапање постепено. У овом крају просечно годишње падне око 620 милиметара воденог талога, а средња годишња температура износи око 11,4° Целзијуса.

На подручју општине Смедеревска Паланка данас живи око 43000 становника. Пораст броја становника бележи се од 1895. када је овде живело близу 35 хиљада људи. У току последње деценије двадесетог века, додуше, било је мањих миграција становништва, али се данашњи број становника углавном одржава, још од 1970. године. Приближно једнак број житеља овог краја живи у граду и околним селима. Иако се у селима већина становништва и даље бави пољопривредом, као примарним или помоћним занимањем, све чешће људи који раде у граду граде куће и живе у селима. Томе је, сигурно, допринело и обнављање путне мреже, односно урбанизација села, од којих у многима постоји инфраструктура као и у градској средини. Глибовац и Придворице су села најближа граду, у чије средиште воде, у ствари, продужене градске улице, тако да ће ова места веома брзо постати приградска насеља. Селевац, Азања и Кусадак су велика села, у којима је обитавало више хиљада становника још од 19. века. У овим срединама негују се мале локалне особености, које свако од поменутих села чине аутентичним и препознатљивим.

Општина Смедеревска Паланка смештена је на око 70 километара југоисточно од Београда, што јој обезбеђује повољан саобраћајни и геостратешки положај. Простире се на

равничарско-брежуљкастом терену, са надморском висином у распону од приближно 95 до 297 метара.

Подручје општине карактерише умерено-континентална клима са јасно изражена четири годишња доба, што погодује развоју пољопривреде, али и укупном квалитету живота становништва. Територија је хидролошки везана за слив реке Јасенице, која представља један од значајних природних потенцијала.

Поред градског насеља Смедеревска Паланка, општину чини више насељених места, углавном већих села, као што су Кусадак, Азања и Селевац, која имају значајну улогу у демографској и економској структури општине.

Демографске карактеристике

Према резултатима Пописа становништва из 2022. године, на територији општине Смедеревска Паланка живи око 42.492 становника, док у самом градском насељу живи око 20.345 становника²⁰. У односу на претходни попис (2011), уочава се пад броја становника, што је последица негативних демографских трендова, пре свега: смањеног наталитета, повећане стопе морталитета, као и миграција становништва ка већим урбаним центрима и иностранству. Ови трендови су у складу са ширим демографским кретањима у Републици Србији, али представљају значајан изазов за локалну заједницу, посебно у контексту планирања јавних услуга, укључујући социјалну заштиту, здравство и образовање.

Ово смањење од преко 15% указује на изражене негативне демографске трендове. Природни прираштај је дугорочно негативан, са просечним стопама које се крећу око -8 до -10‰, док је просечна старост становништва изнад 43 године, што указује на процес старења популације. Удео становништва старијег од 65 година прелази 20%, док је удео младих (0–14 година) испод 15%, што додатно оптерећује систем социјалне и здравствене заштите. Поред укупног смањења броја становника, карактеристично је и старење становништва, што додатно повећава потребу за развојем услуга подршке старијим лицима и другим осетљивим групама.

Према подацима Републичког завода за статистику доступним кроз DevInfo профил општине Смедеревска Паланка, ова јединица локалне самоуправе заузима површину од око 421 km² и обухвата 18 насељених места, што указује на значајну територијалну разуђеност и изражену руралну компоненту.

²⁰ <https://publikacije.stat.gov.rs/G2022/HtmlL/G20221350.html>

Табела 1. Природно кретање становништва општине Смедеревска Паланка²¹

	1961.	2024.
Број становника*	55488	41346
Живорођени, број	852	313
Умрли, број	585	704
Природни прираштај, број	267	-391
Умрла одојчад, број	44	1
Живорођени, на 1 000 становника	15	8
Умрли, на 1 000 становника	11	17
Природни прираштај, на 1 000 становника	5	-10
Умрла одојчад, на 1 000 живорођених	52	3

Извор: Витална статистика, * Процене становништва, РЗС

Табела 2. Природно кретање становништва општине Смедеревска Паланка²²

Становништво према старосним групама и полу, 2023—2024.

	2023		2024	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	1128	1183	1115	1174
Деца старости 7—14 година (узраст основне школе)	1486	1632	1462	1581
Деца старости 15—18 година (узраст средње школе)	856	919	837	893
Деца старости 0—17 година	3252	3488	3203	3414
Број младих (15—29 година)	3078	3438	3026	3393
Радни контингент становништва (15—64 година)	12542	13238	12333	13028
Укупан број становника	21185	20632	20940	20406

Извор: Процене становништва, РЗС

Ови демографски процеси директно утичу на структуру радно способног становништва, тржиште рада и одрживост система јавних услуга. Посебно су значајни у контексту планирања социјалне и здравствене заштите, јер доводе до повећане потребе за услугама намењеним старијим лицима, као и другим осетљивим групама становништва.

Образовање

У области образовања, на територији општине функционише више основних и средњих школа, као и предшколска установа, што обезбеђује основну доступност образовних услуга. Међутим, изазов представља одлив младих и образованих кадрова, што утиче на дугорочни развој људских ресурса.

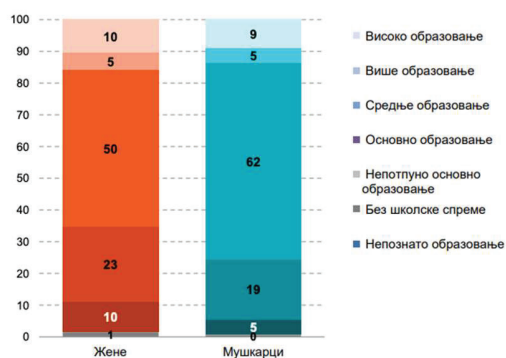
Графикон 1. Дев Инфо 2026. Општина Смедеревска Паланка²³

²¹http://devinfo.stat.gov.rs/serbiaprofilelauncher/files/profiles/sr/2/DI_Profil1_Smederevska%20Palanka_EURSRB002002007003.pdf

²²http://devinfo.stat.gov.rs/serbiaprofilelauncher/files/profiles/sr/2/DI_Profil1_Smederevska%20Palanka_EURSRB002002007003.pdf

²³http://devinfo.stat.gov.rs/serbiaprofilelauncher/files/profiles/sr/2/DI_Profil1_Smederevska%20Palanka_EURSRB002002007003.pdf

Становништво старости 15 и више година према школској спреми и полу, 2022. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

Становништво старости 15 и више година према компјутерској писмености и полу, 2022. (%)

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова, РЗС

Подаци о образовној структури становништва старости 15 и више година указују на изражену доминацију средњег образовања као најзаступљенијег нивоа образовања у општини. Код мушкараца, чак 62% становништва има завршено средње образовање, док је код жена овај удео нешто нижи и износи око 50%. Са друге стране, уочљив је значајан удео лица са основним образовањем, посебно међу женама (23%), што указује на присутне родне разлике у образовној структури. Такође, код жена је приметно веће учешће лица без школе или са непотпуним основним образовањем (око 10%), што може указивати на генерацијске и социјалне неједнакости у приступу образовању.

Када је реч о вишим нивоима образовања, удео лица са вишим и високим образовањем је релативно низак у обе посматране групе, и креће се око 5–10%, што указује на ограничене људске ресурсе са високим квалификацијама на локалном нивоу. Овај податак има посебан значај у контексту економског развоја и привлачења инвестиција, али и развоја услуга које захтевају виши ниво стручности.

Анализа компјутерске писмености становништва показује додатне изазове у области дигиталне укључености. Наиме, значајан део становништва нема адекватне дигиталне компетенције. Код жена, чак 39% има непознат или недефинисан ниво компјутерске писмености, док је код мушкараца тај удео нешто мањи и износи 37%.

Удео компјутерски писмених лица релативно је низак и износи око 29% код жена и 35% код мушкараца, што указује на потребу за додатним улагањем у дигиталне вештине становништва. Истовремено, значајан проценат становништва спада у категорију лица која само делимично познају рад на рачунару (32% жена и 27% мушкараца), што указује на постојање основа за даље унапређење дигиталних компетенција.

Подаци о систему предшколског васпитања и образовања у општини указују на релативно развијену мрежу услуга, али и на одређене изазове у погледу обухвата најмлађе деце. На територији општине функционише једна предшколска установа, која обухвата укупно 17 објеката, што обезбеђује територијалну доступност услуга за децу и родитеље.

Када је реч о обухвату деце узраста од 0 до 3 године, у систему предшколског васпитања и образовања налази се 343 деце, што чини 34,9% укупне популације тог узраста. Овај

податак указује да значајан део деце најмлађег узраста није обухваћен институционалним облицима раног васпитања, што може имати дугорочне последице на развој деце, али и на могућности запошљавања родитеља, пре свега мајки.

Табела 3. Предшколско образовање ²⁴

Број установа	1	(2024)
Број објеката	17	(2024)
Деца узраста 0—3 године у предшколском васпитању и образовању	343	(2024)
Обухват деце узраста 0—3 године предшколским васпитањем и образовањем (%)	34,9	(2024)
Деца узраста од 3 године до поласка у ППП* у предшколском васпитању и образовању	642	(2024)
Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП* предшколским васпитањем и образовањем (%)	79,8	(2024)
Деца која похађају припремни предшколски програм	354	(2024)

* ППП — припремни предшколски програм

Извор: Статистика образовања, РЗС

Са друге стране, обухват деце узраста од 3 године до поласка у припремни предшколски програм знатно је већи. Укупно 642 деце овог узраста укључено је у предшколско васпитање, што представља обухват од 79,8%, што указује на добру доступност и укљученост деце у овом развојном периоду. У оквиру обавезног припремног предшколског програма, који представља важну фазу у припреми деце за полазак у основну школу, обухваћено је 354 деце, што указује на висок степен укључености у овај сегмент образовног система. Посматрано у целини, подаци указују на релативно добро развијен систем предшколског васпитања за старије узрасте деце, али и на потребу за додатним улагањем у проширење капацитета и повећање обухвата деце најмлађег узраста. Посебан значај има унапређење доступности услуга за децу од 0 до 3 године, имајући у виду њихову важност за рани развој, социјализацију и смањење развојних ризика, али и за унапређење социјалне укључености породица и подршку запошљавању родитеља.

Подаци о основном образовању указују да је систем на територији општине организован кроз мрежу основних школа које обезбеђују доступност образовања за децу школског

²⁴http://devinfo.stat.gov.rs/serbiaprofilelauncher/files/profiles/sr/2/DI_Profil1_Smederevska%20Palanka_EURSRB002002007003.pdf

узраста, како у градском, тако и у руралном подручју. Оваква територијална распоређеност школа доприноси укључености деце у образовни систем, али истовремено носи изазове у погледу одрживости и квалитета наставе, посебно у мањим сеоским срединама.

Табела 4. Основно образовање²⁵

Основне школе — матичне школе	11	(2024)
Основне школе — подручна одељења	11	(2022)
Ученици уписани у основне школе — матичне школе		
у ниже разреде (I — IV)	1322	(2022)
у више разреде (V — VIII)	1653	(2022)
Ученици уписани у основне школе — подручна одељења		
у ниже разреде (I — IV)	159	(2022)
у више разреде (V — VIII)	20	(2022)
Нето стопа обухвата основним образовањем (%)	99,9	(2024)
Ученици који су завршили 8. разред основне школе	426	(2024)
Стопа завршавања основне школе (%)	104,7	(2024)
Стопа одустајања од школовања у основном образовању (%)	0,2	(2022)
Број деце обухваћене основним образовањем за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом	0	(2024)
Број одраслих обухваћених основним образовањем	0	(2024)

Извор: Статистика образовања, РЗС

Обухват деце основним образовањем је висок, што указује на добру укљученост деце у обавезни образовни систем. Међутим, уочавају се одређени изазови који се односе на демографске трендове, пре свега смањење броја деце школског узраста, што доводи до смањења броја ученика у појединим школама и одељењима. Поред тога, систем основног образовања суочава се са изазовима у погледу једнаких могућности за све ученике, посебно када је реч о деци из осетљивих друштвених група. Деца из руралних подручја, сиромашнијих породица или деца са сметњама у развоју могу имати отежан приступ квалитетном образовању и додатним облицима подршке. Посебан значај имају мере подршке које се односе на инклузивно образовање, додатну наставну подршку, као и сарадњу школа са другим системима, пре свега социјалном и здравственом заштитом. Ова сарадња је кључна за рано препознавање ризика и благовремено реаговање у циљу спречавања осипања ученика из образовног система. Посматрано у целини, систем основног образовања у општини обезбеђује добру основу за образовање деце, али је

²⁵http://devinfo.stat.gov.rs/serbiaprofilelauncher/files/profiles/sr/2/DI_Profil1_Smederevska%20Palanka_EURSRB002002007003.pdf

неопходно даље унапређење у правцу: јачања квалитета наставе, унапређења инклузивности образовања, подршке деци из осетљивих група, као и прилагођавања мреже школа демографским кретањима. Ови аспекти су од посебног значаја не само за образовни систем, већ и за укупни друштвени развој и смањење социјалних неједнакости на локалном нивоу.

Табела 5. Средње образовање ²⁶

Средње школе	3	(2024)
Ученици уписани у средње школе	1389	(2024)
Обухват деце средњим образовањем (%)	-	-
Ученици који завршавају средњу школу	331	(2024)
Стопа завршавања средње школе (%)	-	-
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању (%)	-0,1	(2022)
Број деце обухваћене средњим образовањем за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом	0	(2024)

Извор: Статистика образовања, РЗС

Према доступним подацима, систем средњег образовања на територији општине организован је кроз 3 средње школе, које обезбеђују образовање за ученике различитих образовних профила и усмерења. У школској 2024. години у средње школе уписано је укупно 1.389 ученика, што указује на релативно стабилан обим средњошколске популације, али и на утицај демографских кретања на број ученика. Када је реч о завршетку средњег образовања, подаци показују да је у истој години 331 ученик успешно завршио средњу школу. Овај податак указује на одређени ниво проточности кроз образовни систем, али и на потребу за детаљнијим праћењем стопе завршавања и евентуалног осипања ученика. Недостатак података о укупном обухвату деце средњим образовањем, као и о стопи завршавања, представља ограничење у потпуној анализи ефикасности система. Ипак, може се закључити да постоји потреба за унапређењем система праћења образовних исхода, као и за јачањем мера подршке ученицима. Посебан изазов представља задржавање младих у систему образовања, имајући у виду ризике од напуштања школовања, посебно код ученика из осетљивих друштвених група. Ово укључује ученике из социјално угрожених породица, ученике из руралних подручја, као и ученике са потешкоћама у учењу и развоју.

²⁶http://devinfo.stat.gov.rs/serbiaprofilelauncher/files/profiles/sr/2/DI_Profil1_Smederevska%20Palanka_EURSRB002002007003.pdf

У том контексту, значајно је јачање сарадње између образовног система, система социјалне заштите и локалне самоуправе, како би се обезбедила правовремена подршка ученицима у ризику и спречило њихово искључивање из образовног система. Посматрано у целини, систем средњег образовања у општини обезбеђује основне услове за школовање младих, али је неопходно даље унапређење у правцу: праћења образовних исхода и стопе завршавања, смањења осипања ученика, унапређења доступности образовања за све категорије становништва, као и бољег повезивања образовања са потребама тржишта рада. Ови аспекти имају кључну улогу у развоју људског капитала и унапређењу запошљивости младих на локалном нивоу.

Здравствена заштита

Здравствена заштита организована је кроз Дом здравља и друге здравствене установе, уз присуство секундарне здравствене заштите у оквиру болнице „Стефан Високи“. Према Плану јавног здравља, постоји потреба за даљим унапређењем доступности и квалитета услуга, као и за јачањем превентивних програма.

Табела 6. Здравствена заштита ²⁷

Основни подаци, 2024.	
Број лекара	141
Број лекара на 100 000 становника*	341,0
Лекари — здравствена заштита деце и школске деце (на 100 000 становника старости 0-19 година)	119,6
Лекари — здравствена заштита одраслог становништва (на 100 000 становника старости 20 и више година)	56,2
Лекари — здравствена заштита жена (на 100 000 жена старости 15 и више година)	27,2
Број стоматолога на 100 000 становника*	16,9
Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом (%)	107,5
Обухват трудница патронажним посетама (број)	0,9
Број оболелих од туберкулозе	1
Инциденција туберкулозе (на 100 000 становника)***	2,4
Проценат деце која су вакцинисана против дифтерије, тетануса и великог кашља у првој години живота (%)**	95,0
Проценат деце која су вакцинисана против малих богиња у првих 18 месеци живота (%)**	72,9

Циљеви одрживог развоја - *индикатор 3.с.1; **индикатор 3.б.1; ***индикатор 3.3.2

Извор: Институт за јавно здравље Србије

Подаци о основним показатељима здравственог система указују на кадровске и организационе капацитете здравствене заштите на територији општине. Број здравствених радника, пре свега лекара, представља један од кључних индикатора доступности и квалитета здравствених услуга.

Расположиви подаци за 2024. годину указују на ограничене кадровске ресурсе у систему здравствене заштите, што може утицати на доступност услуга, посебно у контексту растућих потреба становништва. Ово је нарочито важно имајући у виду демографску структуру општине, коју карактерише старење становништва и повећан удео хроничних болести.

Недовољан број здравствених радника може довести до повећаног оптерећења постојећег кадра, дужег времена чекања на прегледе и ограничене доступности специјалистичких

²⁷http://devinfo.stat.gov.rs/serbiaprofilelauncher/files/profiles/sr/2/DI_Profil1_Smederevska%20Palanka_EURSRB002002007003.pdf

услуга. Ова ситуација је посебно изражена у мањим и руралним срединама, где је приступ здравственим услугама често отежан. Поред кадровских капацитета, изазови у здравственом систему могу се односити и на организацију рада, инфраструктурне услове, као и на потребу за унапређењем превентивних и промотивних активности у области јавног здравља.

Социјална заштита

У области социјалне заштите, систем је организован кроз Центар за социјални рад и мрежу локалних услуга, али подаци указују на растуће потребе становништва. Посебно се издвајају: повећан број старијих лица која живе сама, потреба за услугама помоћи у кући, потреба за подршком деци и особама са инвалидитетом, као и повећан ризик од сиромаштва и социјалне искључености.

Укупно посматрано, DevInfo индикатори указују да се општина Смедеревска Паланка суочава са изазовима који су последица међусобно повезаних демографских, економских и социјалних фактора. Смањење броја становника, старење популације, ограничени економски капацитети и миграције представљају кључне изазове који утичу на планирање и развој јавних политика.

У том контексту, унапређење система социјалне заштите, развој услуга у заједници и јачање институционалних капацитета представљају приоритетне правце деловања, како би се одговорило на потребе становништва и обезбедио одрживи развој општине у наредном периоду.

Историјски и развојни контекст

Подручје данашње Смедеревске Паланке има дугу историју насељавања, која сеже још у праисторијски период, о чему сведоче археолошки локалитети из времена винчанске културе. Током историје, овај простор је био значајно економско и саобраћајно чвориште, што је допринело његовом развоју као регионалног центра. Данас Смедеревска Паланка представља важан локални центар индустрије, пољопривреде и услужних делатности. Према подацима из Плана развоја, општина је у претходном периоду пролазила кроз значајне економске и финансијске изазове, укључујући висок степен задужености и ограничене буџетске капацитете, али је у последњим годинама забележен одређени напредак у стабилизацији финансија и привлачењу инвестиција

Економске карактеристике

Економија општине заснива се на комбинацији индустријске производње, пољопривреде и услужног сектора. Развој индустријских зона и привлачење страних инвестиција представљају један од приоритетних праваца локалног развоја. Истовремено, пољопривреда има значајну улогу, посебно у руралним подручјима општине, где представља важан извор прихода за становништво. Према Плану развоја, кључни развојни правци општине обухватају:

- економски развој и запошљавање,
- друштвени развој и унапређење квалитета живота,
- урбани развој и заштиту животне средине,

- унапређење управљања и јавних услуга.

У економском смислу, општина Смедеревска Паланка припада групи недовољно развијених јединица локалне самоуправе, са степеном развијености од око 60–80% републичког просека. Ова чињеница указује на ограничене економске капацитете и потребу за додатним улагањима и подстицајима развоја.

Тржиште рада

Подаци о тржишту рада показују да је стопа незапослености у претходним годинама била значајно изнад републичког просека, са тенденцијом постепеног смањења. Број незапослених лица се креће у распону од 3.000 до 4.000, при чему су најугроженије категорије млади, лица без квалификација и дугорочно незапослени. Структура запослености указује на доминацију индустријског и услужног сектора, док пољопривреда има значајну улогу у руралним подручјима. Истовремено, миграције радно способног становништва ка већим урбаним центрима и иностранству додатно утичу на смањење локалног економског потенцијала.

Према подацима РЗС из Анкете о радној снази за III квартал 2024. године, анкетна стопа незапослености износи 8,1% (за становништво узраста 15 и више година), и у односу на II квартал 2024. године је смањена за 0,1 процентних поена, док је у односу на III квартал 2023. године смањена за 0,9 процентна поена. Стопа запослености за становништво узраста 15 и више година, за III квартал 2024. године износи 51,9%, и у односу на II квартал 2024. године повећана је за 0,5 процентна поена, док је у односу на III квартал 2023. године повећана за 1,4 процентна поена²⁸.

У децембру 2024.године регистровано је 353.237 (198.555 односно 56,2% жена) незапослених лица на евиденцији Националне службе. У односу на претходни месец број незапослених је смањен за 801 лице односно за 0,2%, а у односу на децембар 2023.године број незапослених на евиденцији је смањен за 34.527 лица односно за 8,9%. Старосна структура незапослених лица је веома неповољна. Просечна старост незапослених лица је 43 године и 9 месеци, при чему број незапослених старијих од 50 година износи 142.381 лица или 40,3% од укупног броја незапослених лица на евиденцији Националне службе у децембру 2024. године, а младих до 30 година је 18,5% (или 65.270 лица).

Ако посматрамо дужину тражења посла незапослених лица, од укупног броја лица на евиденцији, дуже од 12 месеци (дугорочно незапослени) посао тражи 240.175 лица или 68,0%. Просечна дужина трајања незапослености лица на евиденцији у децембру 2024.године износи 5 година и 6 месеци. Укупан број особа са инвалидитетом пријављених на евиденцију Националне службе (без обзира на активност односно спремност за рад у смислу закона) је 15.931 (6.806 су жене, односно 42,7%), док је незапослених особа са инвалидитетом 10.715 (4.733 су жене, односно 44,2%).

У периоду јануар - децембар 2024. године на евиденцију је пријављено 241.441 лице или просечно месечно 20.120 лица, (што је смањење за 11,2 % у односу на исти период 2023. године).

²⁸<https://www.nsz.gov.rs/filemanager/Files/Dokumenta/Izve%C5%A1taj%20i%20program%20rada%20NSZ/Izve%C5%A1taj%20o%20radu%20NSZ%20za%202024.%20godinu.pdf>

3.3. Корисници и обезбеђивање права на социјалну заштиту у граду/општини

Анализа кретања броја корисника и начина остваривања права на социјалну заштиту у периоду од 2023. до 2025. године, на основу годишњих извештаја о раду ЦСР, указује на значајне промене у обиму, структури и сложености потреба становништва општине Смедеревска Паланка.

У 2023. години на евиденцији Центра за социјални рад било је укупно 3.742 корисника, да би се у 2024. години тај број повећао на 5.162, а у 2025. години достигао чак 6.803 корисника. Овај континуирани раст броја корисника указује на пораст социјалних ризика и потреба за подршком, али и на већу доступност система социјалне заштите и интензивније препознавање потреба грађана.

Посматрано по старосним категоријама, уочава се да су у све три године најзаступљенији корисници из категорије одраслих лица, уз значајан пораст броја старих лица, што је у складу са демографским трендовима старења становништва. Истовремено, број деце и младих корисника остаје висок, али у 2024. години долази до промене структуре, где се бележи релативно смањење у односу на укупну популацију корисника, уз истовремени пораст апсолутног броја одраслих и старих лица.

Посебно је значајно уочити да је у 2023. години доминирала категорија деце у ризику услед неповољних породичних околности, док се у 2024. и 2025. години све више истичу проблеми код одраслих – пре свега поремећени породични односи, социјално-економска угроженост и потребе за остваривањем права на новчану социјалну помоћ и додатак за помоћ и негу другог лица. Ово указује на постепени помак од доминантно деље заштите ка све израженијим потребама одраслог и старог становништва.

Када је реч о новоевидентираним корисницима, у све три године присутан је стабилан прилив нових лица у систем, при чему се структура потреба не мења значајно – код деце преовладавају случајеви угрожености породичном ситуацијом, док су код одраслих најчешћи разлози поремећени породични односи и социјална несигурност. Истовремено, значајан је и број реактивираних корисника, што указује на хроничност социјалних проблема и потребу за дугорочном подршком.

У свим посматраним годинама, најзаступљенији облици угрожености код деце односе се на занемаривање, ризик од губитка родитељског старања, изложеност насиљу и проблеме у понашању. Посебно је уочљив тренд раста вршњачког насиља и сложених породичних односа, што захтева координисан приступ више система (образовање, здравство, социјална заштита). Центар у овим случајевима има кључну улогу у процени ризика, покретању мера заштите и пружању саветодавно-терапијске подршке.

Код одраслих и старих лица доминирају потребе за материјалном подршком, смештајем, заштитом од насиља, као и подршком у условима функционалних ограничења, болести и социјалне изолованости. Посебно се истиче пораст захтева за остваривање права на додатак за помоћ и негу другог лица, што је директно повезано са старењем становништва и повећаним бројем лица са инвалидитетом или хроничним обољењима.

У области обезбеђивања права, Центар за социјални рад континуирано спроводи поступке процене потреба, доношења одлука о правима на материјална давања и упућивања на одговарајуће услуге. Услуге које се најчешће користе обухватају новчану социјалну помоћ, додатак за помоћ и негу другог лица, услуге породичног смештаја (хранитељство), саветодавно-терапијске услуге и мере правне заштите.

Хранитељство остаје развијен облик заштите у све три године, са благим порастом броја хранитељских породица (40 у 2023. години, 41 у 2024. и 2025. години), што указује на стабилност овог система и његов значај за збрињавање деце без родитељског старања. Истовремено, приметан је пораст броја деце која стичу подобност за усвојење, али и проблем дужине судских поступака који успоравају овај процес.

Укупно посматрано, период од 2023. до 2025. године карактерише: континуирани раст броја корисника, померање тежишта са дечије ка одраслој и старој популацији, повећање комплексности случајева (насиље, породични односи, сиромаштво), стабилан али недовољно проширен спектар услуга у заједници.

Ови налази указују на потребу даљег јачања капацитета система социјалне заштите, развоја услуга у заједници и интегрисаног приступа у раду са корисницима, како би се обезбедила благовремена и адекватна подршка свим категоријама становништва.

Граикон 2. Дев Инфо 2026. Општина Смедеревска Паланка²⁹

Анализа података за период 2022–2024. године показује изражен тренд смањења броја корисника новчане социјалне помоћи и дечијег додатка у општини Смедеревска Паланка.

Када је реч о новчаној социјалној помоћи, број корисника се смањио са 1.147 у 2022. години на 1.078 у 2023, а затим на 995 у 2024. години. Овај пад од око 13% у посматраном периоду може указивати на више паралелних процеса. Са једне стране, могуће је да долази до делимичног економског опоравка, повећања запослености или укључивања дела корисника у формалне или неформалне економске токове. Са друге стране, смањење може бити последица демографског пада и миграција, као и строжих критеријума или административних баријера у остваривању права.

²⁹http://devinfo.stat.gov.rs/serbiaprofilelauncher/files/profiles/sr/2/DI_Profil1_Smederevska%20Palanka_EURSRB002002007003.pdf

Сличан тренд уочава се и код дечијег додатка, где број корисника опада са 890 у 2022. години на 849 у 2023, и даље на 754 у 2024. години. Ово смањење је још израженије (преко 15%) и у великој мери је повезано са смањењем броја деце у популацији, што је директна последица негативних демографских кретања. Истовремено, могући су и утицаји промена у условима за остваривање права, као и побољшања материјалног статуса појединих породица.

Међутим, важно је нагласити да смањење броја корисника не мора нужно значити и смањење потреба. Напротив, у условима старења становништва и сложених породичних односа, може доћи до померања структуре социјалних ризика – од класичног сиромаштва ка потребама за услугама подршке, негом, заштитом од насиља и психосоцијалном подршком. Укупно посматрано, ови подаци потврђују да је неопходно планирати систем социјалне заштите не само у односу на број корисника, већ и у односу на промену структуре потреба становништва, уз јачање превентивних и развојних услуга.

3.3.1. Структура корисника социјалне заштите у граду/општини

Анализа структуре корисника социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка у периоду од 2022. до 2025. године указује на значајне промене како у обиму, тако и у карактеристикама и потребама корисника система.

Укупни број корисника бележи континуирани раст, што указује на повећано оптерећење система социјалне заштите, али и на већи степен препознавања и евидентирања социјалних потреба. У 2023. години евидентирано је 3.742 корисника, у 2024. години 5.162, док у 2025. години број достиже 6.803 корисника. Овај раст указује на сложеније социјалне околности и ширење круга лица која зависе од подршке система.

Структура корисника по старосним категоријама показује да су у све три године најзаступљеније следеће групе:

- одрасли корисници,
- деца,
- стара лица,
- млади (у мањем обиму).

У 2023. години доминирају деца и одрасли (1787 деце и 1299 одраслих), док се у 2024. години уочава значајан раст броја одраслих (2520) и старих лица (962), што указује на померање структуре ка старијој популацији. Овај тренд се наставља и у 2025. години, што је директна последица демографског старења становништва.

Најчешћи разлози уласка у систем социјалне заштите су:

- Код деце: угроженост породичном ситуацијом, занемаривање и ризик од губитка родитељског старања, изложеност насиљу, проблеми у понашању и вршњачко насиље, родитељски конфликти и разводи. Посебно је наглашен пораст вршњачког насиља и сложених породичних односа, што захтева интерсекторску сарадњу са школама и здравственим установама.

- Код одраслих: поремећени породични односи, социјално-економска угроженост, зависности, насиље у породици, потреба за материјалном подршком.
- Код старих лица: потреба за негом и подршком, здравствена ограничења, социјална изолованост, остваривање права на додатак за помоћ и негу другог лица.

Континуиран број нових корисника указује на стално присуство социјалних ризика, док број реактивираних корисника показује да су проблеми често дуготрајни и циклични, што захтева континуирану подршку.

3.3.2. Финансирање социјалне заштите у граду/општини

Законом о буџетском систему³⁰ прописан је програмски модел буџета, као ефикасан механизам управљања јавним финансијама, у којем се финансирање социјалне заштите налази у оквиру Програма 11 – Социјална и дечија заштита и његова је сврха обезбеђивање свеобухватне социјалне заштите и помоћи најугроженијем становништву локалне самоуправе. Издвајања за социјалну заштиту у буџету општине Смедеревска Паланка, евидентирана су у посебном делу буџета у разделу Општинске управе (раздео 4) у оквиру Програма 11, у складу са прописаним системом јединствене буџетске класификације према Правилнику о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем³¹.

Како би сагледали све битне аспекте финансирања социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка, анализирани су подаци из одлука о буџету и одлука о завршном рачуну буџета за 2022, 2023. и 2024. годину, као и годишњи извештаји о учинку програма и статистички извештаји о утрошку средстава по основу наменских трансфера у социјалној заштити за наведене године.

Анализом наведених докумената, преглед укупних средстава утрошених за Програм 11 – Социјална и дечија заштита, као и средстава утрошених за пружање услуга социјалне заштите, могу се видети у наредној табели:

ТАБЕЛА: Укупна вредност средстава за социјалну заштиту у буџету општине С. Паланка (у 000)

Р. бр.	Опис	2022	2023	2024	Просек
1.	Укупно извршење буџета општине Смедеревска Паланка	1.439.020	1.566.184	1.788.766	
	<i>Тренд</i>		<i>108,8</i>	<i>114,2</i>	<i>111,5</i>
2.	Укупан износ средстава утрошених за Програм 11	75.674	110.132	138.608	
	<i>Тренд</i>		<i>145,5</i>	<i>125,9</i>	<i>135,7</i>
3.	Укупан износ средстава утрошених за услуге СЗ*	24.131	29.415	38.074	
	<i>Тренд</i>		<i>121,9</i>	<i>129,4</i>	<i>125,7</i>

³⁰ „Сл. гласник РС“, бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020, 118/2021, 138/2022, 118/2021 - др. закон и 92/2023)

³¹ „Сл. гласник РС“, бр. 16/2016, 49/2016, 107/2016, 46/2017, 114/2017, 20/2018, 36/2018, 93/2018, 104/2018, 14/2019, 33/2019, 68/2019, 84/2019, 151/2020, 19/2021, 66/2021, 130/2021, 144/2022, 26/2023, 83/2023 и 118/2023

Програм 11 / Укупан буџет	5,3%	7,0%	7,7%	6,7%
Услуге СЗ / Укупан буџет	1,7%	1,9%	2,1%	1,9%

Извор: Одлуке о буџету и одлуке о завршном рачуну буџета општине Смедеревска Паланка
**Под редним бројем 3. обухваћене су само услуге социјалне заштите у Програму 11 (услуга „Лични пратилац детета са сметњом у развоју“ и услуга Дневни боравак за одрасле особе са сметњама у развоју „Пуж“)*

У периоду од 2022. до 2024. године укупан реализован буџет општине Смедеревска Паланка бележи раст са 1,4 милијарде динара у 2022. години на 1,8 милијарди у 2024. години, што представља повећање од 24,3%, односно просечно повећање од 11,5%. Укупни расходи буџета у 2024. години повећани су за 14,2% у односу на претходну 2023. годину.

У посматраном периоду, планирана средства за Програм 11 – Социјална и дечија заштита значајно су повећана, са 75,7 милиона динара у 2022. години на 138,6 милиона динара у 2024. години, што представља повећање од 83,2%, па се може закључити да издвајања за ове намене расту брже од осталих буџетских расхода. Иако је номинални раст издвајања за социјалну и дечију заштиту присутан, њихово учешће у укупном буџету општине показује благо повећање са 7,0% у 2023. години на 7,7% у 2024. години. Увидом у биланс расхода за 2025. годину, може се приметити значајно јачање социјалне компоненте, с обзиром да је Програм 11 реализован у износу од 238 милиона динара што представља повећање од 71,7% у односу на претходну годину, док су укупни расходи буџета повећани за 12,4% у 2025. у односу на 2024. годину. Истовремено, удео расхода за социјалну заштиту у структури укупних буџетских расхода је повећан на 11,8% у 2025. години.

Извршење буџета је углавном у износу нижем од планираног, у просеку 89,9%, осим у 2025. години када је буџет извршен за 6,7% изнад планираног.

Анализа односа планираних и извршених средстава за Програм 11 показује висок степен реализације у све три године. У 2022. години извршење расхода у Програму 11 је премашило план за 27,8%, а у 2023. години за 36,8%, при чему се под планираним буџетом подразумева основна одлука о буџету. У посматраном трогодишњем периоду реализација расхода у Програму 11 је износила у просеку око 30% од плана, што указује на стабилно и предвидиво извршење буџета.

Посматрано са становишта финансирања услуга социјалне заштите, уочљиво је да се релативно значајна средства Програма 11 усмеравају на две услуге у заједници. Укупна утрошена средства за услуге социјалне заштите износила су 24,1 милиона динара у 2022., 29,4 милиона у 2023. години и 38 милиона динара у 2024. години, што представља повећање у просеку од 25,7% у посматраном периоду. У 2025. години издвајања за услуге социјалне заштите су повећана за 45% у односу на претходну годину и износила су око 55 милиона динара. Без обзира на номинално повећање расхода социјалне заштите у 2025. години, њихов удео у укупним расходима Програма 11 је чак на нижем нивоу и чини 23,2% укупних средстава утрошених за Програм 11, односно 2,7% укупно извршених буџетских расхода, што, у извесном смислу указује на то, да је финансирање социјалне заштите и даље доминантно усмерено ка материјалним давањима а мање ка развоју услуга. Структура

финансирања услуга показује ослањање на мешовите изворе, односно на буџет општине и мањим делом на наменски трансфер са републичког нивоа.

У наставку су детаљније анализирани структура и тенденције у вези са финансирањем расхода који се односе на социјалну заштиту.

Услуге социјалне заштите. Општина Смедеревска Паланка финансира две услуге социјалне заштите: „Лични пратилац детета са сметњом у развоју“ и Дневни боравак за одрасле особе са сметњама у развоју „Пуж“. На основу извештаја о извршењу буџета, за ове две услуге је, у посматраном трогодишњем периоду, највише средстава издвојено у 2024. години 38 милиона динара, што је представљало 27,5% у односу на укупна издвајања за социјалну заштиту, односно 2,1% у укупном буџету Општине. Учешће укупног наменског трансфера у финансирању услуга социјалне заштите је у 2024. години износило 14,5% и има тренд смањења, с обзиром да је његов износ константан у посматране 3 године, а износ буџетских средстава за финансирање услуга има тренд повећања. Детаљнији приказ налази се у табели у Прилогу 2.

- Услугу „Лични пратилац деце са сметњама у развоју“ реализује удружење „Родитељ“, кроз поступак јавне набавке услуга социјалне заштите. Ова услуга је у буџету Општине евидентирана у оквиру програмске активности 0016 - Дневне услуге у заједници. Издвајање за ову услугу има тренд раста, у 2022. години издвојено је 12,5 милиона динара а у 2024. години 21,7 милиона динара, што представља повећање за 74,2%, односно просечно повећање од 32,8% у посматраном трогодишњем периоду. У 2024. години средства намењена за ову услугу чинила су 15,7% укупних средстава издвојених за Програм 11 – Социјална и дечија заштита, док је 15,1% било просечно учешће за три године.

Услуга се финансира из два извора: из општинског буџета и из наменског трансфера са републичког нивоа. Општина Смедеревска Паланка спада у трећу групу развијености у складу са Уредбом о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину и у складу са Уредбом о наменским трансферима у социјалној заштити, корисник је права на наменске трансфере у социјалној заштити. Учешће наменског трансфера у укупном финансирању ове услуге социјалне заштите, износило је у 2025. години скоро 50% и има тренд смањења. Наменски трансфер је константан у посматране 3 године и кретао се око 6,5 милиона динара. Износ буџетских средстава за финансирање ове услуге има тренд повећања од 6,2 милиона динара у 2022. до 15,1 милиона у 2024. години, што је представљено у наредној табели.

ТАБЕЛА 2: Средства из наменског трансфера за услугу „лични пратилац“ (у дин.)

Услуга	2022	2023	2024
„Лични пратилац деце са сметњама у развоју“	12.458.333	14.667.669	21.697.783
Средства из локалног буџета	6.298.683	8.373.196	15.162.249
Наменски трансфер	6.159.650	6.294.473	6.535.534

<i>Тренд</i>		<i>117,7</i>	<i>147,9</i>
Удео средстава из буџета Општине у укупним трошковима услуге (%)	50,6%	57,1%	69,9%
Удео наменских трансфера у укупним трошковима услуге (%)	49,4%	42,9%	30,1%

Извор: Одлуке о завршном рачуну буџета општине Смедеревска Паланка

Из табеле се може видети тренд смањења учешћа наменских трансфера у финансирању услуге „лични пратилац“, од 49,4% у 2022. години на 30,1% у 2024. години, иако је номинални износ остао на истом нивоу, што указује да општина Смедеревска Паланка користи наменске трансфере у складу са сврхом због које су и уведени – да подрже успостављање нових, односно унапређење постојећих услуга и да локална самоуправа постепено преузме финансирање услуга из других извора, а пре свега локалних буџета. У складу с тим, општина Смедеревска Паланка је у 2022. години издвојила 6,2 милиона динара, а у 2024. години дупло више средстава из буџета (чак 140%) за финансирање услуге „лични пратилац“. У 2025. години наменски трансфер је повећан на 9,3 милиона динара а буџетска средства су повећана за 12,5 милиона динара, односно 82% у односу на 2024. годину и износе 27,7 милиона динара, па се може рећи да се сада ова услуга доминантно финансира из буџета Општине (74,7%).

Утрошак наменских средстава у посматраном периоду је био потпун што указује да општина Смедеревска Паланка располаже капацитетима за апсорпцију обезбеђених средстава, без обзира на извор (наменски трансфери и буџет Општине).

- Услугу „Дневни боравак за одрасле особе са сметњама у развоју „Пуж“ реализује Центар за социјални рад у оквиру посебне организационе јединице. Ова услуга је у буџету Општине евидентирана у оквиру програмске активности 0021 – Подршка особама са инвалидитетом. Услуга се финансира из општинског буџета. Када се посматра трогодишњи период од 2022. до 2024. године, за услугу „дневни боравак“ највише средстава је издвојено у 2024. години 16,3 милиона динара што представља раст од 40,3% у односу на 2022. годину, када је издвојено 11,7 милиона динара. У 2024. години средства намењена за ову услугу чинила су 11,8% укупних средстава издвојених за Програм 11 – Социјална и дечија заштита, док је просечно учешће за три године било 13,5%. Од укупних средстава утрошених за услуге социјалне заштите, 52,8% се односи на услугу „лични пратилац“ а 47,2% на услугу „дневни боравак“.

Мере материјалне подршке – У структури Програма 11 – Социјална и дечија заштита, у посматраном трогодишњем периоду, ови расходи у просеку учествују са 18,8% и односе се на материјалну подршку корисницима у области социјалне заштите која је утврђена Законом о социјалној заштити и Одлуком о социјалној заштити општине Смедеревска Паланка, односно њима је обухваћено пружање помоћи социјално угроженом становништву на територији Општине у виду једнократних новчаних помоћи лицима која се нађу у стању социјалне потребе ради задовољења основних животних потреба, а по решењима Центра за социјални, материјална подршка у натури, трошкови спремања obroka за кориснике народне кухиње, средства за једнократне помоћи пензионерима и старијима од 65 година.

Издвајања за мере материјалне подршке приближно прате кретање укупних расхода буџета. Њихов просечан раст је нешто изнад раста укупних буџетских расхода и износи око 17,6%

у посматраном периоду, док су буџетски расходи расли у просеку 11,5% у истом периоду. Мере материјалне подршке просечно чине 1,2% буџетских расхода. У структури Програма 11 – Социјална и дечија заштита, смањује се учешће ових издатака у односу на друге облике издвајања и пружања услуга у области социјалне заштите. У односу на 2022. годину када је њихово учешће било 21,2%, у 2024. години износи 15,6%.

Финансирање Центра за социјални рад општине Смедеревска Паланка – Средства која Општина издваја за Центар за социјални рад намењена су за финансирање трошкова који се односе функционисање редовног рада Центра, односно за финансирање бруто зарада и осталих права из радног односа за 10 стручних радника који раде на јавним овлашћењима (финансира локална самоуправа), по усвојеном финансијском плану. У 2024. години за ове намене је издвојено 16,3 милиона динара што је представљало 11,8% укупних средстава која се издвајају за Програм 11 – Социјална и дечија заштита, односно 0,9% укупних буџетских расхода. У 2024. години ови расходи су порасли за око 30% у односу на 2023. годину а њихов просечан раст у посматране 3 године износи 27%.

Подршка реализацији програма Црвеног крста евидентирана је у буџету Општине Смедеревска Паланка као програмска активност под шифром 0902-0018 - Подршка реализацији програма Црвеног крста. Општина финансира део активности које спроводи Црвени крст у складу са својим годишњим програмом рада усвојеним од стране Скупштине општине а у складу са Законом о Црвеном крсту. Издвајања за ове намене имају благи тренд раста, у 2024. години за ове намене је издвојено 796 хиљада динара што је представљало раст од 4,4% у односу на 2023. годину. Учешће ових расхода је око 0,6% у укупним средствима која се издвајају за Програм 11 – Социјална и дечија заштита.

Остали расходи у оквиру Програма 11 – Социјална и дечија заштита у буџету општине Смедеревска Паланка евидентирана су у буџету Општине као програмска активност под шифром 0902-0019 - Подршка деци и породици са децом и односе се на следеће: превоз за све ученике средњих школа, ученичке награде, светосавске награде, вантелесна оплодња, издвајања за прворођено и другорођено дете. Средства намењена за ове расходе бележе значајно повећање сваке године. У 2023. години издвојено је за ове намене 45,9 милиона динара а у 2024. години 61,3 милиона, што представља повећање од око 33%. У структури Програма 11 – Социјална и дечија заштита, њихово учешће се повећава, од 32,2% у 2022. години до 44,2% у 2024. години. Ови расходи немају карактер социјалних давања, тако да нису детаљно анализирани у овом документу.

Детаљни финансијски табеларни прегледи дати су у *Прилогу* овог документа (тренд номиналног и процентуалног издвајања за социјалну и дечју заштиту у буџету општине Смедеревска Паланка; издвајања за мере материјалне подршке; укупна вредност средстава за услуге социјалне заштите, по услугама и изворима финансирања).

3.3.3. Услуге социјалне заштите у граду/општини:

Локална самоуправа финансира укупно 2 услуге, обе су лиценциране. Обе услуге предвиђене су Одлуком на локалном нивоу.

Услуга дневног боравка за децу, омладину и одрасле са сметњама у развоју „ПУЖ“, као организациона јединица ЦСР, у 2024. и 2025. години функционише са стабилним капацитетом од укупно 18 корисника годишње. Структура корисника у обе године је

идентична и указује на висок ниво сложености потреба: 7 корисника са вишеструким сметњама, 5 са аутизмом, 4 са Дауновим синдромом и 2 са менталном ретардацијом. Према степену подршке, доминирају корисници са тешким облицима ометености (13 корисника), док је 5 корисника са умереним сметњама, без присуства лакших облика, што потврђује да услуга обухвата најзахтевнију категорију корисника. Услугу реализује стручни тим од 8 запослених, што указује на висок степен оптерећења по кориснику. У 2025. години уочава се квалитативно унапређење услуге кроз опремање сале за кинезитерапију и сензорне собе, чиме се услуга додатно развија ка интензивнијем терапијском моделу подршке. Константан број корисника у посматраном периоду, уз истовремено висок ниво сложености потреба, указује на достигнут максимум капацитета услуге и потенцијалну потребу за њеним даљим проширењем.

У општини Смедеревска Паланка услуга личног пратиоца детета у 2025. години реализује се као услуга у заједници коју финансира локална самоуправа, а спроводи се у сарадњи са организацијом цивилног друштва – Удружењем „Родитељ“. Према доступним подацима:

- број корисника (деце): 45
- број личних пратилаца: 45 (један пратилац по детету)
- финансирање: 34 милиона динара из буџета општине

Услуга је у 2025. години организована тако да:

- нема листе чекања, односно свако дете коме је подршка потребна добија пратиоца
- пратиоци су стручно обучени и ангажовани у континуитету
- подршка се пружа у школама, вртићима и током свакодневних активности

Последњих 5 година, локална самоуправа је спроводила и поступке јавне набавке за ову услугу, последње две година и велике набавке на Порталу јавних набавки, што указује на њен континуитет и системско финансирање.

3.3.4. Материјална подршка

Евиденција Центра за социјални рад о корисницима права на материјалну подршку која се финансирају из буџета Републике показује да у структури доминирају права из корпуса новчане социјалне помоћи, укључујући увећану и временски ограничену новчану социјалну помоћ, као и права на додатак за помоћ и негу другог лица (основни и увећани).

Ова структура је у директној вези са укупним растом броја корисника система социјалне заштите, који је са 3.742 у 2023. години порастао на 5.162 у 2024. и 5.162 у 2025. години.

Посебно је значајно да је код новоевидентираних корисника највећи број захтева код одраслих и старих лица управо за остваривање права на додатак за помоћ и негу другог лица, што указује на пораст функционалне зависности и старења становништва.

Истовремено, значајан број лица остаје у систему због материјалне угрожености, што потврђује да новчана социјална помоћ представља кључни механизам подршке. Ови подаци

указују да систем социјалне заштите у великој мери функционише као систем материјалне сигурности, уз све израженију потребу за развојем услуга које ће одговорити на сложеније потребе корисника, посебно у домену дуготрајне неге и подршке у заједници.

3.3.5. Институционални капацитети за обезбеђивање социјалне заштите у граду/општини

У Центру за социјални рад у Смедеревској Паланци, заједно са организационом јединицом Дневни боравак за одрасле са сметњама у развоју „Пуж“, у току 2025. године било је запослено укупно 28 запослених на неодређено време и на одређено време. Од овог броја 10 запослених се финансира из Буџета Републике. Локална самоуправа је финансира 18 запослених. Дневни боравак за одрасле са сметњама у развоју „Пуж“ финансира локална самоуправа.

У Центру за социјални рад на јавним овлашћењима запослено је 11 стручних радника – водитеља случаја. На пословима социјалног рада ангажовано је 11 водитеља случаја. Центар за социјални рад своју делатност обавља у наменски изграђеној згради од 350 квадрата, где сваки запослени стручни радник има своју канцеларију, све су опремљене рачунарима и повезане на интернет, за потребе теренских посета користе се два службена аутомобила. Обезбеђен је приступ особама са инвалидитетом – уграђена рампа као и приступ канцеларијама у приземљу зграде. Дневни боравак функционише у одговарајућем радном простору, превоз корисника се врши са специјализованим комби возилом. Ова услуга је лиценцирана од стране ресорног министарства октобра месеца 2023. године са лиценцом на 6 година. Четири стручна радника су завршила обуку на спречавању насиља у породици, два правника обуку и примене новог закона о општем управном поступку. Два стручна радника су завршила обуку за приступ информацијама електронским путем, као и два рачуноводствена радника за електронско пословање по новом Искра програму.

Удружење грађана „Родитељ“ из Смедеревске Паланке, основано је 2014. године као организација усмерена на подршку породицама, родитељима и деци, са посебним фокусом на остваривање права и унапређење квалитета живота у локалној заједници. Иако формално функционише као удружење, у пракси делује као широко доступан сервис подршке свим родитељима у општини, пружајући информације, саветовање и конкретну помоћ. Временом је развило значајне оперативне капацитете, укључујући лиценцирану услугу „лични пратилац детета“, кроз коју активно учествује у систему социјалне заштите и доприноси већој доступности подршке деци са сметњама у развоју. Организација се финансира претежно кроз пројекте и јавне конкурсе и блиско сарађује са локалном самоуправом, чиме заузима важну улогу у развоју и спровођењу социјалних услуга на локалном нивоу.

3.4. Финализација анализе – кључни фактори од значаја за унапређење социјалне заштите у граду/општини

У претходним одељцима Програма аналитички је приказана процена постојећег стања са идентификованим главним проблемима, изазовима, потребама, закључцима о могућим

правцима деловања и унапређења. При обради података анализиране су заинтересоване стране: кључни партнери у планирању и спровођењу Програма унапређења социјалне заштите као и крајњи корисници услуга социјалне заштите путем спроведеног мапирања потреба корисника права и услуга социјалне заштите на територији општине Смедеревска Паланка. Подаци су анализирани уз помоћ технике SWOT анализе и идентификоване су следеће снаге, слабости, шансе и претње:

СНАГЕ		
• Постојање две функционалне услуге: дневни боравак и услуга лични пратилац детета • Добра сарадња са локалним Црвеним крстом (народна кухиња) • Континуитет у финансирању услуга (поред структурних слабости, услуге се финансирају континуирано и није било прекида у обезбеђивању услуге личног пратиоца) • Потпуно искоришћени наменски трансфери • Постојећа лиценца за дневни боравак (обновљена) • Тим за планирање и имплементацију пројекта • Искуство у јавним набавкама услуга социјалне заштите • Постојање Интерресорне комисије • Директна комуникација актера у систему • Спремност да се траже измене нормативних аката • Уређен систем извештавања и контроле квалитета за услугу за личног пратиоца • Буџетска издвајања за социјалну заштиту бележе раст	•	• Не постоји социјалне з • Нема систе • потреба • Недостатак ЦСР за раз • Нема савет заштиту • Ограничен пружаоца у • Недовољна финансира • Преоптерећен овлашћењима
ШАНСЕ		
• Подршка ЕУ (ИПА 2020) • Подршка СКГО • Ревизија нормативних аката • Развој нових услуга: помоћ у кући, услуге за жене жртве насиља, становање уз подршку	•	• Одрживост финансирања • Стални раст пратилац • Финансијска нефлексибилност

• Међуопштинска сарадња ради економичнијег развоја услуга • Јачање капацитета локалних актера кроз обуке • Унапређење система индикатора и мерења ефеката • Даља буџетска издвајања		• Недовољна услуга • Недовољно одрживости • Неповерење • Непостојање сарадње
	ЗАКЉУЧАК	
	Социјална заштита у Општини Смедеревска Паланка показује основу и значајне потенцијале за даљи развој. Постојећа ситуација (постојање боравак и лични пратилац детета), континуитет у њиховој заштити и уређен систем извештавања и контроле квалитета, постојећи пратиоца. Буџетска издвајања за социјалну заштиту белог се користе одговорно и без неправилности. Формирање ЈЛС представља важан корак ка унапређењу планирања и реализације сарадња са цивилним сектором и Црвеним крстом, што је показатељ плурализма пружалаца. Међутим, систем се и даље развија без јасног стратешког плана развоја социјалне заштите, као и систематско мапирање потреба. Нормативни оквир није у потпуности усклађен са најбољом методологијом формирања цена услуга није довољно утемељена. Кадровски капацитети у општинској управи су ограничени, што отежава планирање нових услуга и развој, пре свега на особе са инвалидитетом, док друге рањиве групе (лица без адекватног стамбеног простора) немају довољно подршку. Повећање броја корисника услуге личног пратиоца и додатно оптерећују систем и буџет. Шансе за унапређење система су значајне. Учешће у истраживању омогућавају ревизију нормативних аката и јачање капацитета за нових услуга, посебно помоћи у кући и превентивних програма извора финансирања кроз донаторске програме и међусекторске сарадње и боље повезивање образовања, може значајно допринети ефикаснијем одговору на потребе. Претње се огледају у растућим потребама становништва, ресурсима, нефлексибилности система јавних набавки и превенцији. Децентрализација надлежности без адекватне подршке оптерећује локалну самоуправу. Уколико се не успостави, постоји ризик да систем остане реактиван и финансијски неустојив. Препоруке: 1. Израдити и усвојити Програм развоја социјалне заштите, у складу са потребама и јасним индикаторима, те наставити унапређење постепено увођење нових (посебно помоћ у кући и	

	2. Ојачати кадровске капацитете у општинској управ - обезбедити јасно задужено лице за област социјалн - едукације из области планирања, управљања и ева 3. Ревидирати нормативни оквир, како би били прави - са реалним стањем, принципима ефикасности и тр 4. Унапредити систем информисања и outreach п - мапирања потреба и активније информисати гр - услугама. 5. Обезбедити одржив модел финансирања, укључ - услуга, постепено увођење праведног учешћа - диверсификацију извора прихода кроз пројекте и д 6. Јачати међусекторску и међуопштинску сарадњу - заједничко планирање, ради развоја економичнији Оваквим приступом Општина Смедеревска Паланка и плански модел управљања социјалном заштитом и об инклузиван систем подршке својим грађанима.
--	--

4. Циљеви и мере планског документа за унапређење социјалне заштите и припрема пратећег Акционог плана

На основу обављене анализе стања и положаја грађана у области социјалне заштите, спроведеног мапирања потреба корисника и потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка, као и идентификације ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу утврђена је логика интервенције и формулисани су општи и посебни циљеви и у оквиру њих мере и активности које ће допринети остварењу тих циљева.

Посебна вредност на којој се заснивао процес израде овог документа је било укључивање релевантних актера из различитих сектора и ресурса, представника јавне управе, организација цивилног сектора као и консултације са циљним групама и подизање капацитета за процес припреме и управљања јавним политикама.

Приликом израде документа поштовало се начело реалистичности, те су уважене финансијске и административне могућности и ограничења општине, док ће изазови који настану услед тих ограничења бити превазиђени прерасподелом средстава у складу са стратешким опредељењима формулисаним у овом документу и оснаженом међусекторском сарадњом.

Приликом формулисања циљева и мера узети су у обзир и национални и локални важећи документи јавних политика, пре свега План развоја Општине Смедеревска Паланка за период 2023-2030 као и Стратегија деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022-2026.године

4.1. Циљеви и мере Програма

Програм унапређења социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка за период 2026–2028. године конципиран је као свеобухватан стратешки оквир који има за циљ да одговори на растуће и све сложеније потребе становништва, уз уважавање постојећих капацитета и ресурса локалне самоуправе за њихово задовољавање.

На основу спроведене анализе стања и положаја грађана у области социјалне заштите, мапирања потреба корисника и потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка, као и анализе ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу, утврђена је логика интервенције и дефинисани су општи и посебни циљеви, као и мере и активности које ће допринети њиховом остваривању.

Посебан значај има партиципативни приступ у изради овог програма, с обзиром да је у процес анализе и планирања био укључен широк круг релевантних актера из различитих сектора – представници локалне самоуправе, институција социјалне заштите, образовања и здравства, као и организација цивилног друштва. Оваквим приступом обезбеђена је свеобухватност и реалистичност предложених решења.

Приликом израде документа поштовано је начело реалистичности, те су у потпуности уважене финансијске и административне могућности и ограничења општине. Истовремено, предвиђено је да се изазови који произилазе из тих ограничења превазилазе кроз ефикаснију прераспodelу расположивих ресурса, у складу са утврђеним стратешким приоритетима, као и кроз даље јачање међусекторске сарадње.

Постављени општи и посебни циљеви Програма међусобно су повезани и комплементарни, а њихово остваривање обезбеђује се кроз мере и активности које истовремено доприносе јачању институционалних капацитета, унапређењу доступности и квалитета услуга, као и развоју превентивних и инклузивних механизма подршке у локалној заједници.

ВИЗИЈА:

Општина Смедеревска Паланка има развијен, доступан и одржив систем социјалне заштите који правовремено и адекватно одговара на потребе грађана и грађанки.

ОПШТИ ЦИЉ:

Успостављање доступног, одрживог и инклузивног система социјалне заштите који обезбеђује правовремене, квалитетне, економичне и разноврсне услуге свим грађанима и грађанкама општине Смедеревска Паланка, у складу са реалним потребама заједнице.

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ:**Посебни циљ 1: Унапређење квалитета, доступности и одрживости постојећих услуга**

Овај циљ усмерен је на стабилизацију система, унапређење стандарда рада и постепено проширење обухвата постојећих услуга, уз јасно дефинисане индикаторе квалитета и економску оправданост.

МЕРА 1.1. Унапређење услуге лични пратилац детета

- 1.1.1. До краја 2026. године повећати обухват услуге за најмање 10% у односу на 2025. годину, на основу евидентираних потреба ЦСР и Интерресорне комисије.
- 1.1.2. Обезбедити најмање 1 стручну обуку годишње за све личне пратиоце и стручне раднике на пружању услуге ЛПД током 2027/2028.
- 1.1.3. Успоставити систем кварталне супервизије (минимум 2х годишње), почев од 2027. године.
- 1.1.4. Спровести годишњу евалуацију задовољства корисника и породица, као и личних пратилаца, услугом ЛПД
- 1.1.5. Увести према циклусима образовања ревидирање потребе за услугом ЛПД код корисника до краја 2026. као континуирану активност

МЕРА 1.2. Јачање услуге дневног борава

- 1.2.1. До краја 2026. године израдити и усвојити програм рада са јасно дефинисаним исходима и индикаторима напретка корисника.
- 1.2.2. До краја 2026. године израдити и усвојити Одлуку о обезбеђивању и пружању услуге Дневни боравак
- 1.2.3. Увести стандардизован образац месечног извештавања и применити га од 2027. године.
- 1.2.4. Спровести годишњу евалуацију задовољства корисника и породица услугом Дневни боравак

МЕРА 1.3. Унапређење финансијске одрживости постојећих услуга

- 1.3.1. До краја 2027. године изградити анализу трошкова по кориснику и модел финансијске одрживости услуге Дневни боравак
- 1.3.2. До краја 2026. године спровести упоредну анализу цена и структуре цена услуга у најмање 5 упоредивих ЈЛС.

Посебни циљ 2: Планирани развој нових услуга заснован на мапирању потреба

Развој нових услуга мора бити заснован на систематској анализи потреба, процени ресурса и финансијској одрживости.

МЕРА 2.1. Успостављање системског модела мапирања потреба

- 2.1.1. До децембра, 2026. године изградити и усвојити методологију мапирања потреба (анкете, базе података, анализа ЦСР).
- 2.2.2. Спровести мапирање потреба корисника током 2027.године
- 2.2.3. Изградити извештај о потребама и користити га као основу за буџетско планирање (од 2027. године).

МЕРА 2.2. Успостављање услуге помоћи у кући за старија лица и особе са инвалидитетом

- 2.2.1. До краја 2026. године изградити Студију изводљивости и финансијске одрживости услуге помоћ у кући.
- 2.2.2. Усвојити Одлуку о обезбеђивању и пружању услуге Помоћ у кући
- 2.2.3. Спровести припремне радње за покретање услуге Помоћ у кући
- 2.2.4. Увести услугу помоћ у кући током 2027. године за минимум 10 корисника
- 2.2.5. До краја 2028. године проширити услугу на минимум 10 корисника, уз дефинисане стандарде рада.
- 2.2.6. Спровести годишњу процену ефеката услуге почевши од 2027. године

МЕРА 2.3. Развој превентивних програма

- 2.3.1. Током 2027. године успоставити саветовалиште за породице (минимум 2 дана недељно).
- 2.3.2. Организовати најмање 4 превентивне радионице годишње за рањиве групе.
- 2.3.3. Обухватити минимум 100 корисника годишње превентивним активностима од 2027. године.
- 2.3.4. Мерити ефекте кроз упитнике пре и после програма (минимум 50% учесника показује напредак).

Посебни циљ 3: Јачање институционалних, нормативних и међусекторских/ међуопштинских капацитета

МЕРА 3.1 Јачање институционалних, кадровских и нормативних капацитета система социјалне заштите

- 3.1.1. До краја 2026. године именовати одговорно лице за социјалну заштиту у ЈЛС.

- 3.1.2. Организовати најмање 2 обуке годишње за локалне актере (минимум 20 учесника по обуци).
- 3.1.3. Усвојити Одлуку о утврђивању економске цене услуге са методологијом за формирање цене услуга до краја 2026.
- 3.1.4. Усвојити Одлуку о утврђивању критеријума за учешће корисника у цени услуге до краја 2026.
- 3.1.5. До јуна 2026. дефинисати сет индикатора учинка за све услуге и ускладити са индикаторима буџетског Програма 11.
- 3.1.6. Ускладити програмско и буџетско планирање од буџета за 2027. годину.

МЕРА 3.2 Унапређење међусекторске сарадње, доступности услуга и информисаности грађана

- 3.2.1. Током 2027. и 2028. године потписати најмање 3 протокола о сарадњи на локалном нивоу (здравство, образовање, МУП...).
- 3.2.2. Формирати локално радно тело за социјалну заштиту до јуна 2026. за имплементацију Програма унапређења социјалне заштите.
- 3.2.3. Спровести припремне радње за покретање услуге Сигурне куће у сарадњи са Великом Планом и Смедеревом у 2027.
- 3.2.4. Организовати међуопштинску услугу Сигурне куће у сарадњи са Великом Планом и Смедеревом у 2028.
- 3.2.5. До краја 2026. године израдити План комуникације о услугама социјалне заштите (укључујући израду промотивног материјала – постера, флајера и дистрибуцију у локалној заједници).
- 3.2.6. Организовати најмање 1 информативну кампању годишње кроз медијска гостовања.
- 3.2.7. Успоставити информативну страницу и ажурирати је најмање 2 пута годишње.
- 3.2.8. Повећати број поднетих захтева за услуге за минимум 15% до 2028. године (као индикатор повећане информисаности).

4.2. Процена финансијских средстава неопходних за реализацију Програма

Саставни део Програма унапређења социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка за период од 2026. до 2028. године, чини и Акциони план за његово спровођење који садржи разрађене мере и активности које доприносе остваривању посебних циљева.

Акциони план укључује и процену трошкова, односно средстава потребних за њихово спровођење. Приликом процене трошкова приступило се економски рационално и у складу са макроекономским претпоставкама и финансијским могућностима Општине, као и у складу са Методологијом обрачуна стандардних трошкова за израду планских докумената и прописа коју је израдио Републички секретаријат за јавне политике Владе Републике Србије.

Приликом израде овог планског документа, било је неопходно вршити и адекватно планирање дефинисаних расхода по мерама и активностима у конкретним програмима буџета Општине, ради остваривања циљева програмског буџетирања:

- класификација расхода и издатака према уже дефинисаним надлежностима и мерама корисника буџета
- одређивање конкретне сврхе на које се средства троше
- одређивање начина потрошње средстава, а такође и повезивање са средњорочним циљевима
- утврђивање елемената за мерење учинка спровођења мера.

Одлуком о буџету општине Смедеревска Паланка, у наредним годинама важења овог Акционог плана, потребно је, осим буџетских средстава (извор 01), предвидети и износе средстава из других извора, а у складу са релевантним информацијама о конкурсима потенцијалних донатора/финансијера у предстојећем периоду и то:

- Донације од иностраних земаља - извор 56
- Донације од међународних организација - извор 06
- Трансфери од других нивоа власти - извор 07
-

У наредној табели дат је преглед процењених финансијских средстава за имплементацију Акционог плана (у даљем тексту АП) по посебним циљевима у трогодишњем периоду:

ТАБЕЛА: ПРОЦЕНА ТРОШКОВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА У АП ПО ГОД. (у 000)

Посебни циљеви	2026	2027	2028	УКУПНО
ПОСЕБАН ЦИЉ 1	31.240	37.495	42.360	111.095
ПОСЕБАН ЦИЉ 2	314	7.055	8.756	16.125
ПОСЕБАН ЦИЉ 3	510	990	4.190	5.690
УКУПНО:	32.064	45.540	55.306	132.910
% по годинама	24,1%	34,3%	41,6%	

Планирано је да се Акциони план Програма унапређења социјалне заштите у општини Смедеревска Паланка за период од 2026. до 2028. године, реализује кроз три посебна циља, а укупна процењена средства за реализацију износе 132,9 милиона динара и обухватају буџетска средства Општине и екстерне изворе финансирања као што су наменски трансфери са републичког нивоа и донаторска средства.

У наредној табели може се видети колико је средстава планирано за конкретне циљеве и мере, по годинама.

ТАБЕЛА ПРОЦЕНЕ ТРОШКОВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ МЕРА ПО ГОДИНАМА (у 000)

Посебни циљеви и мере	2026	2027	2028	УКУПНО
Посебан циљ 1.	31,240	37,495	42,360	111,095
Мера 1.1	31,000	37,345	42,360	110,705
Мера 1.2	0	0	0	0
Мера 1.3	240	150	0	390
Посебан циљ 2.	314	7,055	8,756	16,125

Мера 2.1	0	0	0	0
Мера 2.2	314	4,674	7,000	11,988
Мера 2.3	0	2,381	1,756	4,137
Посебан циљ 3.	510	990	4,190	5,690
Мера 3.1	240	120	120	480
Мера 3.2	270	870	4,070	5,210
УКУПНО	32,064	45,540	55,306	132,910
<i>Године / Укупна средства</i>	<i>24,1%</i>	<i>34,3%</i>	<i>41,6%</i>	<i>100,0%</i>

Посматрано по годинама, планирано је веће финансијско оптерећење у последњој години имплементације Програма унапређења, односно у у 2028. години потребно је издвојити 55,3 милиона динара, што је 21% више у односу на 2027. годину, односно око 70% више средстава него у 2026. години. Планиран је просечан раст издвајања за мере и услуге у социјалној заштити од 31,7% годишње у посматраном периоду. Издвајање од 55,3 милиона динара у 2028. години чини 41,6% укупних средстава предвиђених у трогодишњем периоду.

Посматрано по циљевима, од укупно потребних средстава за реализацију Акционог плана, највише је потребно издвојити за *Посебан циљ 1 – Унапређење квалитета, доступности и одрживости постојећих услуга, у укупном износу од 111 милиона динара, што чини 83,6% од укупно потребних средстава*. Највише средстава је планирано у трећој години имплементације, када средства за овај циљ чине чак 76,6% укупних средстава у 2028. години и износе 42,3 милиона динара. У оквиру овог циља, доминантно је издвајање за реализацију Мере 1.1. - Унапређење услуге лични пратилац детета у износу од 42,3 милиона динара.

За реализацију активности у оквиру *Посебног циља 2 - Планирани развој нових услуга заснован на мапирању потреба*, потребно је издвојити 14,8% од укупно планираних средстава. Планирано је њихово просечно повећање од 16,1% годишње. У оквиру *Посебног циља 2 - Планирани развој нових услуга заснован на мапирању потреба*, највише средстава

је потребно издвојити за реализацију Мере 2.2. – Успостављање услуге помоћи у кући за старија лица и особе са инвалидитетом, и то 4,6 милиона динара у 2027. а 7 милиона у 2028. години за Активност 2.2.4. - Увести услугу помоћ у кући током 2027. године за минимум 10 корисника и проширити услугу у 2028. за минимум 10 корисника, уз дефинисане стандарде рада. За реализацију *Посебног циља 3 - Јачање институционалних, нормативних и међусекторских/ међуопштинских капацитета*, потребно је укупно издвојити 5,7 милиона динара у трогодишњем периоду, што чини свега 4,3% укупних издвајања за реализацију Акционог плана. Од овог износа, највише је средстава планирано за реализацију Активности 3.2.4. - Организовати међуопштинску услугу Сигурне куће.

У наредној табели дат је преглед процењених финансијских средстава за имплементацију Акционог плана (у даљем тексту АП) по посебним циљевима и изворима финансирања:

ТАБЕЛА: ПРОЦЕНА ТРОШКОВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА У АП ПО ИЗВОРИМА (у 000)

Посебни циљеви	Буџетска средства Општине	Буџетска средства РС (наменски трансфер)	Донаторска средства	УКУПНО
ПОСЕБАН ЦИЉ 1	80700	29,500	895	111,095
ПОСЕБАН ЦИЉ 2	15,705	0	420	16,125
ПОСЕБАН ЦИЉ 3	5,370	0	320	5,690
УКУПНО:	101,775	29,500	1,635	132,910
% по годинама	76,6%	22,2%	1,2%	

Укупна процењена средства за реализацију Акционог плана од 132,9 милиона динара обухватају буџетска средства Општине у износу од 101,7 милиона, односно 76,6%, док је планирано да се 23,4% обезбеди из екстерних извора.

Финансирање из републичког буџета, односно из наменског трансфера у износу од 29,5 милиона динара, односно 22,2%, предвиђено је само за *Активност 1.1.1 - До краја 2027. године повећати обухват услуге за најмање 10% у односу на 2025. годину, на основу евидентираних потреба ЦСР и Интерресорне комисије*. Наменски трансфер са републичког

нивоа за ову услугу је уједначен у све 3 године и износи 9,5 милиона у првој години, односно по 10 милиона динара у другој и трећој години и процењен је на бази досадашњих износа које је Општина добијала из републичког буџета, јер се ова услуга и у претходном периоду финансирала делимично из наменског трансфера. Утрошак наменских средстава у посматраном периоду је био потпун што указује да општина Смедеревска Паланка располаже капацитетима за апсорпцију обезбеђених средстава, без обзира на извор (наменски трансфери и буџет Општине).

ТАБЕЛА ПРОЦЕНЕ ТРОШКОВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ МЕРА – ПО ИЗВОРИМА ФИНАНСИРАЊА (у 000)

Посебни циљеви и мере	Буџетска средства Општине	Буџетска средства РС (наменски трансфер)	Донаторска средства	УКУПНО
Посебан циљ 1.	80,700	29,500	895	111,095
Мера 1.1	80,700	29,500	505	110,705
Мера 1.2	0	0	0	0
Мера 1.3	0	0	390	390
Посебан циљ 2.	15,705	0	420	16,125
Мера 2.1	0	0	0	0
Мера 2.2	11,808	0	180	11,988
Мера 2.3	3,897	0	240	4,137
Посебан циљ 3.	5,370	0	320	5,690
Мера 3.1	360	0	120	480
Мера 3.2	5,010	0	200	5,210
УКУПНО	101,775	29,500	1,635	132,910
<i>Извори финансирања / Укупна средства</i>	<i>76,6%</i>	<i>22,2%</i>	<i>1,2%</i>	

Финансирање из осталих екстерних извора (донација) чини свега 1,2% укупних средстава и односи се на реализацију 8 активности у Акционом плану, као што су обуке за личне пратиоце (активност 1.1.2), израда анализе трошкова и модела финансијске одрживости услуге Дневни боравак (активност 1.3.1), израда упоредне анализе цена и структуре цена услуга у најмање 5 упоредивих ЈЛС (активност 1.3.2), израда Студије изводљивости и финансијске одрживости услуге помоћ у кући (активност 2.2.1), израда одлуке о формирању економске цене услуга и одлуке о утврђивању критеријума за учешће корисника у цени услуге (активности 3.1.3. и 3.1.4), израда Плана комуникације о услугама социјалне заштите (активност 3.2.5).

За унапређење постојеће услуге лични пратилац детета, планирано је 110,7 милиона динара у трогодишњем периоду, односно 83,3% укупно планираних средстава и равномерно су распоређена по годинама у току периода од 2026. до 2028. године, што указује на континуитет у реализацији услуга.

У наредној табели дат је преглед процењених средстава, по годинама и по изворима финансирања, за имплементацију Акционог плана:

ТАБЕЛА: Процена извора финансирања по годинама

(у 000.)

Извори финансирања	2026	2027	2028	УКУПНО
Буџетска средства Општине	21,824	35,025	44,926	101,775
Буџетска средства РС (наменски трансфер)	9,500	10,000	10,000	29,500
Донаторска средства	740	515	380	1,635
УКУПНО:	32,064	45,540	55,306	132,910
<i>% Буџетска средства Општине</i>	<i>68.1%</i>	<i>76.9%</i>	<i>81.2%</i>	
<i>% Буџетска средства РС (наменски трансфер)</i>	<i>29.6%</i>	<i>22.0%</i>	<i>18.1%</i>	
<i>% Донаторска средства</i>	<i>2.3%</i>	<i>1.1%</i>	<i>0.7%</i>	

Издајање из буџетских средстава Општине је доминантно у све 3 године имплементације Програма унапређења социјалне заштите и креће се од 68,1% у првој години до 81,2% у последњој години. Значајна средства са републичког нивоа (наменски трансфер) предвиђена су у све три године и односе се на унапређење услуге „лични пратилац“.

За поједине активности нису предвиђена посебна средства с обзиром да представљају редовне активности запоселних и она су већ буџетирана кроз њихове зараде.

У наставку је дат преглед свих мера у оквиру сва 3 посебна циља и то по изворима финансирања и по годинама, у хиљадама динара:

ПОСЕБАН ЦИЉ 1: Унапређење квалитета, доступности и одрживости постојећих услуга					
Мера	Извор финансирања	2026.	2027.	2028.	Укупна средства
Мера 1.1.: Унапређење услуге лични пратилац детета	Буџет ЛС	21,500	27,100	32,100	110.705
	Екстерни извори (наменски трансфер, донације, и друго)	9,500	10,245	10,260	
Мера 1.2.: Јачање услуге дневног боравка	Буџет ЛС	0	0	0	0
	Екстерни извори	0	0	0	
Мера 1.3.: Унапређење финансијске одрживости постојећих услуга	Буџет ЛС	0	0	0	390
	Екстерни извори	240	150	0	

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Планирани развој нових услуга заснован на мапирању потреба					
Мера	Извор финансирања	2026.	2027.	2028.	Укупна средства

Мера 2.1.: Успостављање системског модела мапирања потреба	Буџет ЛС	0	0	0	0
	Наменски трансфер	0	0	0	
Мера 2.2.: Успостављање услуге помоћи у кући за старија лица и особе са инвалидитетом	Буџет ЛС	134	4,674	7,000	11.988
	Екстерни извори	180	0	0	
Мера 2.3. Развој превентивних програма	Буџет ЛС	0	2,261	1,636	4.137
	Екстерни извори	0	120	120	

ПОСЕБАН ЦИЉ 3: Јачање институционалних, нормативних и међусекторских/ међуопштинских капацитета					
Мера	Извор финансирања	2026.	2027.	2028.	Укупна средства
Мера 3.1.: Јачање институционалних, кадровских и нормативних капацитета система социјалне заштите	Буџет ЛС	120	120	120	480
	Екстерни извори	120	0	0	
Мера 3.2.: Унапређење међусекторске сарадње, доступности услуга и информисаности грађана	Буџет ЛС	70	870	4.070	5.010
	Екстерни извори	200	0	0	

5.Оквир за праћење спровођења, вредновање учинака и извештавање

За потребе праћења спровођења, вредновања учинка и извештавања о имплементацији Програма унапређења социјалне заштите, општина Смедеревска Паланка ће успоставити Тим, које ће чинити представници локалне самоуправе, релевантних институција, установа и организација цивилног друштва.

Тим ће у својим годишњим плановима рада прецизније дефинисати методе и технике за праћење спровођења Програма и вредновање његовог учинка. Као основни алати користиће се евиденција корисника и услуга, анализа извештаја пружалаца услуга, интервјуи са корисницима и пружаоцима услуга (укључујући разговоре, упитнике за испитивање задовољства корисника, анкете и скале процене), као и анализа друге релевантне документације.

Циљ праћења и вредновања спровођења Програма је систематично и континуирано прикупљање података, праћење и надгледање процеса имплементације мера и активности, као и процена степена остварења општег и посебних циљева. Сврха овог процеса је праћење напретка, унапређење ефикасности и успешности имплементације Програма, као и предлагање измена и допуна активности на основу утврђених налаза.

Праћење имплементације мера и активности представљаће континуиран процес током целокупног периода реализације Програма (2026–2028), док ће вредновање учинка, као анализа прикупљених података и доношење оцена о успешности, бити спровођено периодично, у складу са фазама имплементације, а најмање једном годишње. Извештаји о вредновању учинка биће саставни део годишњих извештаја о спровођењу Програма, који ће се подносити Скупштини општине Смедеревска Паланка и стављати на увид јавности.

Годишњи извештаји о имплементацији Акционог плана за 2026. и 2027. годину, као и подаци за 2028. годину, представљаће основу за израду новог Програма унапређења социјалне заштите, чију припрему је потребно покренути у другој половини 2028. године.

Завршно вредновање учинка Програма биће спроведено на крају програмског периода, 2029. године.

Сви извештаји ће се објављивати на званичном веб-сајту општине Смедеревска Паланка, најкасније у року од 15 дана од дана њиховог усвајања.

Уколико се након усвајања извештаја утврди потреба за ревизијом Програма, истој ће се приступити у складу са процедурама прописаним Законом о планском систему Републике Србије.

6.Акциони план

ОПШТИ ЦИЉ: Успостављање доступног, одрживог и инклузивног система социјалне заштите који обезбеђује правовремене, квалитетне, економичне и разноврсне услуге свим грађанима и грађанкама општине Смедеревска Паланка.						
Показатељ(и) на нивоу општег циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином ³²	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години (и 6 месеци 2029.)
Укупан број корисника услуга социјалне заштите	број	Извештај ЦСР	5162 (2025)	5200	5300	5400
Број корисника услуга у заједници (ЈПД, ПУЖ, нове услуге)	број	ЦСР, ЈЛС	63 (2025)*	70	85	100
Степен задовољства корисника услугама	%	анкете	нема (2025)	60%	70%	80%

³² У ову колону се уноси почетна (базна) вредност индикатора и базна година — година у којој је та вредност остварена. За базну годину се узима последња година за коју постоје ажурни подаци. Препорука је да се базна година пише у заградама уз базну вредност индикатора (на пример: уколико је базна вредност 505, а базна година 2023, написати следеће: **505 (2023.)**)

ПОСЕБНИ ЦИЉ 1:³³ Унапређење квалитета, доступности и одрживости постојећих услуга							
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) посебног циља:							
Општина Смедеревска Паланка, ЦСР, пружаоци услуга							
Показатељ(и) на нивоу посебног циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години	
Број корисника услуге лични прагилац детета	број	ЈЛС, пружалац	45 (2025)	45	50	55	
Број личних прагилаца	број	ЈЛС, пружалац	45 (2025)	45	50	55	
Број корисника дневног боравка	број	ЦСР	18 (2025)	18	19	21	
Број спроведених обука за запослене	број	Извештај ЦСР и пружаоца услуге ЛПД	0 (2025)	1	2	2	
Удео корисника задовољних услугама	%	Извештај ЦСР и пружаоца услуге ЛПД	0 (2025)	1	2	2	

³³ Реплицирате надаље табелу по посебним циљевима, припадајућим мерама и активностима водећи рачуна о нумерацији

МЕРА 1.1: ³⁴ Унапређење услуге лични пратилац детета						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД ³⁵			
			2026	2027	2028	
Општина Смедеревска Паланка (Одељење за друштвене делатности)	Општински буџет (основно)	0902/0016	21.500	27.100	32.100	
	Наменски трасфер са републичког нивоа		8.900	10.000	10.000	
	Екстерни извори (донаторска средства)		0	245	260	
Период спровођења мере: 2026-2028		Тип мере ³⁶ :				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: (уколико је релевантно)						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години
Број корисника ЛПД	број	ЈЛС	45 (2025)	45	50	55
Број личних пратилаца	број	ЈЛС	45 (2025)	45	50	55

³⁴ Додајете у наставку табеле за сваку меру са припадајућим активностима под конкретним посебним циљем водећи рачуна о нумерацији

³⁵ Збир средстава изданих под припадајућим активностима за односну меру

³⁶ За типологију мера погледајте Уредбу о управљању јавним политикама, чл. 53 (регулаторне; подстицајне; информативно-едукативне; организационо-управљачко-институционалне, или мере обезбеђења добара, односно пружања услуга од стране учесника у планском систему)

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (цифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД		
						2026	2027	2028
1.1.1. До краја 2027. године повећати обухват услуге за најмање 10% у односу на 2025. годину, на основу евидентираних потреба ЦСР и Интерресорне комисије	ЈЛС	ЦСР, ИРК	IV квартал 2026	Општински буџет Наменски трансфер са републичког нивоа	0902/0016	21.500 9.500	27.000 10.000	32.000 10.000
1.1.2. Обезбедити најмање 1 стручну обуку годишње за све личне прагиоце и стручне раднике на пружању услуге ЛПД током 2027/2028	ЦСР	НВО, донатори	годишње	Екстерни извори (донаторска средства)	0902/0016	0	245	260
1.1.3. Успоставити систем кварталне супервизије (минимум 2х годишње), почев од 2027. године.	ЈЛС	ЦСР	2027	Општински буџет	0902/0016	0	100	100

1.1.4. Спровести годишњу евалуацију задовољства корисника и породица, као и личних пратилаца, услугом ЛПД	ЈЛС	школе, родитељи	годишње	Општински буџет ³⁷	0902/0016	0	0	0
1.1.5. Увођење и спровођење ревизије потреба по образовним циклусима	ЦСР	ИРК, школе	2026 → континуирано	Општински буџет ³⁸	0902/0016	0	0	0

³⁷ За ову активност нису предвиђена посебна средства с обзиром да представљају редовну активност запослених у Општини и она су већ буџетирана кроз њихове зараде.

³⁸ За ову активност нису предвиђена посебна средства с обзиром да представљају редовну активност Центра за социјални рад, Интерресорне комисије и она су већ буџетирана кроз њихове зараде.

МЕРА 1.2: ³⁹ Јачање услуге дневног борава						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД ⁴⁰			
			2026	2027	2028	
Општина Смедеревска Паланка (Одељење за друштвене делатности)	Општински буџет (основно)	0902/0016	23.400	0	0	
	Екстерни извори - донаторска средства (допунски)		0	0	0	
Период спровођења мере: 2026–2028.						
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: (уколико је релевантно)						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години
До краја 2026. године израдити и усвојити програм рада са јасно дефинисаним исходима и индикаторима напретка корисника.	да/не	ЈЛС	не (2025)	да	да	да
До краја 2026. године израдити и усвојити Одлуку о обезбеђивању и пружању услуге Дневни боравак	да/не	ЈЛС	не (2025)	да	да	да

³⁹ Додајете у наставку табеле за сваку меру са припадајућим активностима под конкретним посебним циљем водећи рачуна о нумерацији

⁴⁰ Збир средстава изданих под припадајућим активностима за односну меру

⁴¹ За типологију мера погледајте Уредбу о управљању јавним политикама, чл. 53 (регулаторне; подстицајне; информативно-едукативне; организационо-управљачко-институционалне, или мере обезбеђења добара, односно пружања услуга од стране учесника у планском систему)

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПД)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД		
						2026	2027	2028
1.2.1. Израдити и усвојити програм рада са јасно дефинисаним исходима и индикаторима напретка корисника.	ЦСР	ЈЛС	IV квартал 2026	Општински буџет (редовна делатност)	0602/0001	0	0	0
1.2.2. Израдити и усвојити Одлуку о обезбеђивању и пружању услуге Дневни боравак	ЈЛС	ЦСР	IV квартал 2026	Општински буџет (редовна делатност)	0602/0001	0	0	0
1.2.3. Увести стандардизован образац месечног извештавања и применити га од 2027. године.	ЦСР	ЈЛС	2027.	Општински буџет (редовна делатност)	0602/0001	0	0	0
1.2.4. Спровести годишњу евалуацију задовољства корисника и породица услугом Дневни боравак	ЦСР	породице	годишње	Општински буџет (редовна делатност)	0902/0016	0	0	0

МЕРА 1.3: ⁴² Унапређење финансијске одрживости постојећих услуга						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД ⁴³			
			2026	2027	2028	
Општина Смедеревска Паланка (Одељење за друштвене делатности)	Општински буџет (основно)	0902/0016	0	0	0	
	Екстерни извори - донаторска средства (допунски)		240	150	0	
Период спровођења мере: 2026–2028.		Тип мере ⁴⁴ :				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: (уколико је релевантно)						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години
До краја 2027. године израдити анализу трошкова по кориснику и модел финансијске одрживости услуге Дневни боравак	да/не	извештај	не (2025)	не	да	да
До краја 2026. године спровести упоредну анализу цена и стурктуре цена услуга у најмање 5 упоредивих ЈЛС.	да/не	извештај	не (2025)	не	да	да

⁴² Додајете у наставку табеле за сваку меру са припадајућим активностима под конкретним посебним циљем водећи рачуна о нумерацији

⁴³ Збир средстава излистаних под припадајућим активностима за односну меру

⁴⁴ За типологију мера погледајте Уредбу о управљању јавним политикама, чл. 53 (регулаторне; подстицајне; информативно-едукативне; организационо-управљачко-институционалне, или мере обезбеђења добара, односно пружања услуга од стране учесника у планском систему)

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЛ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД		
						2026	2027	2028
1.3.1. Израдити анализу трошкова по кориснику и модел финансијске одрживости услуге Дневни боравак	ЈЛС	ЦСР	2027	Донаторска средства (Еу фондови и друго)	0602/0001	0	150	0
1.3.2. Спровести упоредну анализу цена и стурктуре цена услуга у најмање 5 упоредивих ЈЛС.	ЈЛС	ЦСР	IV квартал 2026	Донаторска средства (Еу фондови и друго)	0602/0001	240	0	0

ПОСЕБНИ ЦИЉ 2:⁴⁵ Унапређење квалитета, доступности и одрживости постојећих услуга								
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) посебног циља: Општина Смедеревска Паланка, ЦСР, пружаоци услуга								
Показатељ(и) на нивоу посебног циља	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години		
До краја 2026. године изградити и усвојити програм рада са јасно дефинисаним исходима и индикаторима напретка корисника	да/не	ЦСР, ЈЛС	не (2025)	да	да	да		
До краја 2026. године изградити и усвојити Одлуку о обезбеђивању и пружању услуге Дневни боравак	да/не	ЈЛС	не (2025)	да	да	да		
Увести стандардизован образац месечног извештавања и применити га од 2027. године.	да/не	ЦСР	не (2025)	не	да	да		
Спровести годишњу евалуацију задовољства корисника и породица услугом Дневни боравак	да/не	извештај	не (2025)	да	да	да		

⁴⁵ Реплицирате надаље табелу по посебним циљевима, припадајућим мерама и активностима водећи рачуна о нумерацији

МЕРА 2.1: ⁴⁶ Успостављање системског модела мапирања потреба						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД ⁴⁷			
			2026	2027	2028	
Општина Смедеревска Паланка (Одељење за друштвене делатности)	Општински буџет (основно)	0902/0005	0	0	0	
	Екстерни извори - донаторска средства (допунски)		0	0	0	
Период спровођења мере: 2026–2028.						
Тип мере ⁴⁸ :						
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: (уколико је релевантно)						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години
До децембра, 2026. године изградити и усвојити методологију мапирања потреба (анкете, базе података, анализа ЦСР).	да/не	ЈЛС, ЦСР	не (2025)	не	да	да

⁴⁶ Додајете у наставку табеле за сваку меру са припадајућим активностима под конкретним посебним циљем водећи рачуна о нумерацији

⁴⁷ Збир средстава излистаних под припадајућим активностима за односну меру

⁴⁸ За типологију мера погледајте Уредбу о управљању јавним политикама, чл. 53 (регулаторне; подстицајне; информативно-едукативне; организационо-управљачко-институционалне, или мере обезбеђења добара, односно пружања услуга од стране учесника у планском систему)

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД		
						2026	2027	2028
2.1.1. Израдити и усвојити методологију мапирања потреба (анкете, базе података, анализа ЦСР).	ЈЛС	ЦСР	IV квартал 2026	Општински буџет (редовна делатност ЦСР) ⁴⁹	0902/0005	0	0	0
2.1.2. Спровести мапирање потреба корисника током 2027. године	ЈЛС	ЦСР	2027	Општински буџет (редовна делатност ЦСР)	0902/0005	0	0	0
2.1.3. Израдити извештај о потребама и користити га као основу за буџетско планирање (од 2027. године).	ЦСР	ЈЛС	2027 → континуирано	Општински буџет (редовна делатност ЦСР)	0902/0005	0	0	0

⁴⁹ За активности: 2.1.1., 2.1.2. и 2.1.3. нису предвиђена посебна средства с обзиром да представљају редовну активност запослених у Општини и Центру за социјални рад и она су већ буџетирана кроз њихове зараде.

МЕРА 2.2: ⁵⁰ Успостављање услуге помоћи у кући за старија лица и особе са инвалидитетом						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД ⁵¹			
			2026	2027	2028	
Општина Смедеревска Паланка (Одељење за друштвене делатности)	Општински буџет (основно)	0602/0001 0902/0016	134	4.674	7.000	
	Екстерни извори - донаторска средства (допунски)		180	0	0	
Период спровођења мере: 2026–2028.		Тип мере ⁵² :				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: (уколико је релевантно)						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години
Број корисника услуге помоћ у кући	број	Извештај пружаоца услуге	0 (2025)	0	10	20
% корисника који показују побољшање функционалности/квалитета живота	%	анкете, извештаји	нема	0	50%	60%

⁵⁰ Долажете у наставку табеле за сваку меру са припадајућим активностима под конкретним посебним циљем водећи рачуна о нумерацији

⁵¹ Збир средстава излистаних под припадајућим активностима за односну меру

⁵² За типологију мера погледајте Уредбу о управљању јавним политикама, чл. 53 (регулаторне; подстицајне; информативно-едукативне; организационо-управљачко-институционалне, или мере обезбеђења добара, односно пружања услуга од стране учесника у планском систему)

								</		

корисника и проширити услугу у 2028. за минимум 10 корисника, уз дефинисане стандарде рада.									
2.2.5. Спровести годишњу процену ефеката услуге почевши од 2027. године	ЈЛС	ЦСР	годишње	Општински буџет (редовна делатност)	0902/0016	0	0	0	0

МЕРА 2.3: ⁵³ Развој превентивних програма						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД ⁵⁴			
			2026	2027	2028	
Општина Смедеревска Паланка (Одељење за друштвене делатности)	Општински буџет (основно)	0902/0017	0	2.261	1.636	
	Екстерни извори - донаторска средства (допунски)		0	120	120	
Период спровођења мере: 2026–2028.		Тип мере ⁵⁵ :				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: (уколико је релевантно)						

⁵³ Додајете у наставку табеле за сваку меру са припадајућим активностима под конкретним пособним циљем волећи рачуна о нумерацији

⁵⁴ Збир средстава изданих под припадајућим активностима за односну меру

⁵⁵ За типологију мера погледајте Уредбу о управљању јавним политикама, чл. 53 (регулаторне; подстицајне; информативно-едукативне; организационо-управљачко-институционалне, или мере обезбеђења добара, односно пружања услуга од стране учесника у планском систему)

Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност са базном годином	Циљана вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години
Број дана недељно у којима функционисше саветовалиште	број	извештај	0 (2025)	0	2	2
Обухватити минимум 100 корисника годишње превентивним активностима од 2027. године.	број	ЦСР	0 (2025)	0	100	120

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПД)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД		
						2026	2027	2028
2.3.1. Успоставити саветовалиште за породице (минимум 2 дана недељно).	ЈЛС	ЦСР	2027	Буџет ЈЛС	0902/0017	0	2.036	1.636
2.3.2. Организовати најмање 4 превентивне радионице годишње за рањиве групе.	ЈЛС	ЦСР, НВО	годишње	Буџет ЈЛС	0902/0017	0	225	0

2.3.3. Организовати екстерну евалуацију и мерење ефеката кроз упитнике	ЈЛС	ЦСР	годишње	Донаtorsка средства	0602/0001	0	120	120
--	-----	-----	---------	---------------------	-----------	---	-----	-----

МЕРА 3.1.: ⁵⁶ Јачање институционалних, кадровских и нормативних капацитета система социјалне заштите							
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансиран	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства изворима финансирања у 000 РСД ⁵⁷				
			2026	2027	2028		
Општина Смедеревска Паланка (Одељење за друштвене делатности)	Општински буџет (основно)	0602/0001	120	120	120		
	Екстерни извори - донаtorsка средства (допунски)		120	0	0		
Период спровођења мере: 2026–2028.			Тип мере ⁵⁸ :				
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: (уколико је релевантно)							
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор података	Јачина вредности	Циљана вредност базном години у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години	
До краја 2026. године именовано одговорно лице за социјалну заштиту у ЈЛС	да/не	Одлука ЈЛС	не	да	да	да	да

⁵⁶ Долажете у наставку табеле за сваку меру са припадајућим активностима под конкретним посебним циљем водећи рачуна о нумерацији

⁵⁷ Збир средстава излистаних под припадајућим активностима за односну меру

⁵⁸ За типологију мера погледајте Уредбу о управљању јавним политикама, чл. 53 (регулаторне; подстицајне; информативно-едукативне; организационо-управљачко-институционалне, или мере обезбеђења добара, односно пружања услуга од стране учесника у планском систему)

Број организованих обука за локалне актере	број	ЦСР	0 (2025)	0	2	2
--	------	-----	----------	---	---	---

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЛ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД		
						2026	2027	2028
3.1.1. До краја 2026. године именовати одговорно лице за социјалну заштиту у ЈЛС	ЈЛС	/	2026	Општински буџет (редовна делатност)	0602/0001	0	0	0
3.1.2. Организовати најмање 2 обуке годишње за локалне актере (минимум 20 учесника по обуци)	ЈЛС	ЦСР	годишње	Општински буџет	0602/0001	120	120	120
3.1.3. Усвојити Одлуку о утврђивању економске цене услуге са методологијом	ЈЛС	/	2026	Донаторска средства	0602/0001	60	0	0
3.1.4. Усвојити Одлуку о	ЈЛС	/	2026	Донаторска средства	0602/0001	60	0	0

утврђивању критеријума за учешће корисника у цени услуге									
3.1.5. До јуна 2026. дефинисати сет индикатора учинка	ЈЛС	/	II квартал 2026	Општински буџет (редовна делатност)	0902	0	0	0	0
3.1.6. Ускладити програмско и буџетско планирање од буџета за 2027. годину	ЈЛС	ЦСР	2027	Општински буџет (редовна делатност)	0902	0	0	0	0

МЕРА 3.2.: ⁵⁹ Унапређење међусекторске сарадње, доступности услуга и информисаности грађана						
Организациона јединица одговорна за спровођење (координисање спровођења) мере	Извор финансирања	Веза са програмским Буџетом (шифра ПР/ПА/П.)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД ⁶⁰			
			2026	2027	2028	
Општина Смедеревска Паланка (Одељење за друштвене делатности)	Општински буџет (основно)	0602/0001	70	870	4.070	
	Екстерни извори - донаторска средства (допуњски)		200	0	0	
Период спровођења мере: 2026–2028.		Тип мере ⁶¹ :				

⁵⁹ Додајете у наставку табеле за сваку меру са припадајућим активностима под конкретним посебним циљем водећи рачуна о нумерацији

⁶⁰ Збир средстава излистаних под припадајућим активностима за односну меру

⁶¹ За типологију мера погледајте Уредбу о управљању јавним политикама, чл. 53 (регулаторне; подстицајне; информативно-сдукативне; организационо-управљачко-институционалне, или мере обезбеђења добара, односно пружања услуга од стране учесника у планском систему)

Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере: (уколико је релевантно)						
Показатељ(и) на нивоу мере	Јединица мере	Извор података	Почетна вредност у 2026. години	Циљана вредност у 2027. години	Циљана вредност у 2028. години	Циљана вредност у 2028. години
Број потписаних протокола о сарадњи	број	извештај	0 (2025)	0	2	2
Број ажурирања информативне странице	број	веб	0 (2025)	0	2	2
% повећања броја захтева за усл	%	ЦСР	0 (2025)	0	5	10

Назив активности	Организациона јединица која спроводи активност	Партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности (квартал, година)	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом (шифра ПР/ПА/ПЈ)	Укупно процењена финансијска средства по изворима финансирања у 000 РСД		
						2026	2027	2028
3.2.1. Током 2027. и 2028. године потписати најмање 3 протокола о	ЈЛС	институције	2027–2028	Општински буџет (редовна делатност)	0602/0001	0	0	0

сарадњи на локалном нивоу	ЈЛС	ЦСР	II квартал 2026	Општински буџет (редовна делатност)	0602/0001	0	0	0
3.2.2. Формирати локално радно тело за социјалну заштиту до јуна 2026	ЈЛС	ЦСР	II квартал 2026	Општински буџет (редовна делатност)	0602/0001	0	0	0
3.2.3. Спровести припремне радње за покретање услуге Сигурне куће	ЈЛС	друге ЈЛС	2027	Општински буџет	0902/0016	0	800	0
3.2.4. Организовати међуопштинску услугу Сигурне куће	ЈЛС	друге ЈЛС	2027	Општински буџет	0902/0016	0	0	4.000
3.2.5. До краја 2026. године изградити План комуникације о услугама социјалне заштите	ЈЛС	ЦСР	2027	Донаторска Средства	0602/0001	200	0	0
3.2.6. Формирати локално радно тело за социјалну заштиту до јуна 2026.	ЈЛС	ЦСР	II квартал 2026	Општински буџет (редовна делатност)	0602/0001	0	0	0
3.2.7. Организовати најмање 1 информативну кампању годишње	ЈЛС	медији	годишње	Општински буџет	0602/0001	70	70	70
3.2.8. Успоставити информативну	ЈЛС	-	годишње	Општински буџет	0602/0001	0	0	0

II

Програм објавити у «Службеном листу Општине Смедеревска Паланка».

Број: 550-7/2026-02/2

У Смедеревској Паланци, 29. јуна 2026. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

ПРЕДСЕДНИК
Скупштине општине
Смедеревска Паланка
др Милан Бркић,с.р.

САДРЖАЈ**ДРУГА АКТА**

150. Предлог Програма унапређења социјалне заштите у Општини Смедеревска Паланка
за период од 2026. до 2028.године..... 701

Не подлеже плаћању пореза на промет на основу мишљења Министарства за информације
Републике Србије, број 413-01-163/92-01 од 19. маја 1992. године
Издавач: Скупштина општине Смедеревска Паланка, Вука Караџића број 25,
тел. 321-087 и 316-644. Одговорни уредник: Данка Богуновић. Рачун општинске управе СО Смед. Паланка
840-8640-10. Компјутерска припрема: Библиотека „Милутин Срећковић“ Смед. Паланка
- Издавачка делатност, тел. 026/318-346. Обрада: Иван Петковић.